

Aitiutiu etikirighi uru ngai Pol ghe pitiela ta aKorint atoa Inangari emuemua

Korint namuu masaliki taatara ia tale provinsi eteva eAkaia, tale namuu patunganua ateva ghaine ita aseasea va eGris. Oroi anua laghe mae sosso tale saoa atikirighi eKorint, me oroi tau ngelamana atoa laghe tokatoka okae. Oroi voto sesa, nongina tani ropi sesa manu me niailai salosalooa, ghe lutulutu eKorint. Pol ghe aitiutiula tani ppooaa masi kiukiu eKorint (Apostolo 18). Nau Pol ghe kasula eKorint tani ppooaa tale mene katoa masaliki taatara, oroi voto ghe lutula tale ale manga eKorint, me Pol ghe pitila ia o uru ngai etikirighi tani liu kaluira nikkolomi.

Tani kila amuemua

Aitiutiu tale inangari *1:1-9*

Niaissa me niaipolapola tale tau ngaiesoaa
1:10-4:21

Gheeleiaa ssavoto me nikkolomi tale nilai *5:1-7:40*

Tani toka nongina tau ngaiesoaa ngatoa *8:1-11:1*

Vaalua vaulanina ateva Karisto ta ale manga etani kkauaa *11:2-14:40*

Karisto ghe totula tale nimate, me tau ngaiesoaa ngatoa aue la totu tee *15:1-58*

Pol ghe suula masimasiaane *16:1-24*

¹ Aghi Pol, God ghe koloaghila tale aloannaane va ekapuna apostolo ieghi Iesu Karisto, tee me

Sostenes, eaaiesoa ngaitauaa teeita.

² Angalu pitipiti mae tale alena ale manga ateva God eKorint, ta lo atoa God ghe amangaiemla ta Karisto Iesu, me ang ghe koloamla va am manga am, tee me lo akapa atoa la tokatoka akapa see tale mene kasina masaliki la looloo sae tale ararina atea Vau eteva Iesu Karisto, kapuira Vau ia, me ita tee.

³ Alooloo sae va maamasinaane me luei eka-sukasu ta God Tamaita ia me Vau ngepona ateva Iesu Karisto aue etoka teeiem.

Pol ghe kaili emasina saela ta God

⁴ Anim toka kaakaili emasina sae ta God nau ekapa atoa mausiimim, poli ta Karisto Iesu God ghe tau aatu sio maamasinaane ateva. ⁵ Poli ta Karisto, ngam ghe pasula tale voto akapaaili, nongina tale aippooaaimim, me tale alomasaan-ganiaaimim. ⁶ Tale isaa o salana, God ang ghe apasungaala va nau ami ghe aaulia ngaotu Karisto, ami ghe aaulia ngakoronnaia. ⁷ Liuna avalua o, karika am tuutukuna tale voto God etautau mae tani ghelei uunguaane, nau earieriem tani toi kapuita Vau ngepona ateva Iesu Karisto nau ekauerekati. ⁸ Aue eaitara ngakororonganaiem lomosina ta airuuruu eteva nau, me karika aue la ue va sesa am tale nau eteva kapuita Vau eteva Iesu Karisto emene mae. ⁹ God aue eghelei isaa o voto etaimim poli eghelei voto eue va aue eghelei, me ghe suitoongainamla tani aighui eitauaa tee Natuna, ia kapuita Vau ngepona ia, Iesu Karisto etana.

Niaipolapolaii tale ale manga ateva

¹⁰ Kapughu etoa, tale ararina atea kapuita Vau eteva Iesu Karisto, akookolomiem va am kateva nonga, me aue karika righi niaipolapolaii elutu elome etaimim, me aue am toka aitauaa tale kateva nonga ninannaa me aloannaaimim. ¹¹ Kapughu etoa, katoa laghe tokatoka tanganue vause ateva Kloui, laghe auliaala kieghe va niaisakeana elutulutu elome etaimim. ¹² Malloeane inangari aghaauliaa isaa avalua toko, va katoa etaimim la ue va “Aghi kapuna disaepolo ieghe Pol,” me katoa la ue va, “Aghi kapuna disaepolo ieghe Apolos,” me katoa la ue va, “Aghi kapuna disaepolo ieghe Pita,*” me katoa la ue va, “Aghi kapuna disaepolo ieghe Karisto.” ¹³ Am annaa va Karisto aipolane ia? Va Pol ghe matela etaimim tale aikotoo? Me am ghe ghaala niaasuu tale ararina atea Pol? ¹⁴ Akaakaili emasina, poli karika aghe asuula toa etaimim ta Krispas nonga me Gaeas, ¹⁵ liuna avalua o me karika teva urooroo tani ue va ughe ghaala niaasuu tale ararighi eteae. ¹⁶ (Aghe asuu teela Stepanas me kapuna atoa tanganuena, me karika aghannaa va aghe asuula mene righi taumattu.) ¹⁷ Poli Karisto karika ghe sungieghila tani asuu, ta ghe sungieghila tani ppooaa masi kiukiu, me nau appooaa inangarina ateva, arau mene aulieinia tani apasunga va alomasaanga ieghe, ta unna aikotoo ateva Karisto erau nim peisaane.

1:10: Plp 2:2. **1:12:** 1 Ko 3:4; Apos 18:24-28. * **1:12:** Pita Pol ghe pitila va *Kepas*. Tale inangari nge Aramaik, *Kepas* malloeana va atu. Tale inangari nge Grik, Pita tee malloeana va atu. **1:14:** Apos 18:8; Rom 16:23. **1:16:** 1 Ko 16:15.

Karisto alomasaanganiaane ia me sarasarakaniaane ia God

¹⁸ Poli kiukiuna aikotoo ateva alokapakapa ia ta lo atoa ngila raaraua, me ta lo atoa etaita God easaangita, aikotoo ateva sarasarakaniaane ia God. ¹⁹ Ta Uru ngai Manga ateva eue va, “Aue aghaa velu aalomasaangania lo atoa taumattu la annaa va alomasaanga ila, me aue aghapasunga va alokapakapa nannaaira lo atoa taumattu la annaa va la kilakila oroi voto.”

²⁰ Tau ngalomasaanga ateva karika erooroo tani kila God tale alomasaanganiaane. Tau ngai aapasunga ateva tale inangari nipaopao karika erooroo tani kila God tale sa ateva ekilakilaia. Tau nisama ateva karika erooroo tani kila God tale samasamaane. God ghe apasungaala va aalomasaangania taumattu tale kosa ateva oia alokapakapanna. ²¹ God alomasaanga ia, me ghe annaala va alomasaanganiaaira taumattu tale kosa ateva oia karika erooroo tani sausila tani kila God. Liuna avalua o me God ghe annala tani asaangi lo atoa la aiesoaa tale inangari ami aulia ngaotu, me taumattu tale kosa ateva la annaa va isaa o inangari alokapakapanna. ²² Poli ajiu etoa karika la aiesoaa poli la kookolomi aimatootoongana ngepona liu, me lo atoa aGriki ila karika la aiesoaa poli la paepae alomasaanga ateva. ²³ Me karika, ta ami, ami poppooaa matemateane ateva Karisto, ajiu etoa karika poi la aloanna tani nongoa, me ta lo atoa karika

1:18: Rom 1:16. **1:19:** Ais 29:14. **1:20:** Ais 19:12; 33:18; 44:25; Job 12:17. **1:21:** Mat 11:25. **1:23:** Rom 9:32; 1 Ko 2:14.

va aJiu ila, alokapakapa ia etaira. ²⁴ Me ta lo atoa God ghe kololala, lo atoa aJiu ila me lo atoa karika va aJiu ila, Karisto sarasarakaniaane ia me alomasaanganiaane ia God. ²⁵ Ta poli inangarina ateva aikotoo ateva, aGrik atoa la annaa va alokapakapa ia, eaapasunga va alomasaangani-aane God elaulau alomasaangania taumattu. Me aikotoo ateva, aJiu etoa la annaa va saghuighuina ia, eaapasunga va sarasarakaniaane God elaulau sarasarakaniaa taumattu.

²⁶ Kapughu etoa, am mene nnaa lao vaalue iem nau God ghe koloamla. Katoa nonga etaimim alomasaanga iem tale taatara taumattu ngatoa tale kosa ateva oia. Me katoa nonga etaimim sarasarakana am, me katoa nonga etaimim am ghe lutula tale llo pamili tue ngararina manee.

²⁷ Poli God ghe suitoongaala voto alokapakapanna tale kosa ateva oia tani apalata lo atoa la annaa va alomasaanga ila, me ghe suitoongaala lo atoa karika sarasarakana ila tani apalata lo atoa la annaa va sarasarakana ila. ²⁸ God ghe suitoongaala voto tale kosa ateva pisikeaili, me voto taumattu tale kosa ateva la ratirati, me voto taumattu tale kosa ateva karika la taatara kkai, God euungu etana tani ghaa velu isaa o voto kosa ateva eannaa va masina me eanamunamungane.

²⁹ Liuna avalua o me karika teva erooroo tani aasake ta matane God. ³⁰ Poli mausi God am ghe kateva nonga iemla ta Iesu Karisto. Ghe maeaa sio alomasaanga etaita, me ita ghe ghulughuluenala me ita ghe mangala, me ghe ghaa

1:24: Kol 2:3. **1:25:** 2 Ko 13:4. **1:26:** Mat 11:25; Jms 2:5.

1:29: Ips 2:9. **1:30:** Jer 23:5-6.

oghitala tale gheeleiaa ssavoto atoa. ³¹ Liuna avalua o, nongina Uru ngai Manga ateva eaauliaa va, “Arova teva eanna tani aasakeaa righi voto, eaasakeaa voto Vau ngepona ateva ang ghe gheleila.”

2

¹ Kapughu etoa, nau aghe mae sio tani aulia ngaotu inangarina ateva God etaimim, karika aghe poppooaa righi asease kinatama inangari tani apasunga va alomasaanga ieghi. ² Poli aghe nnaala tani kkaluaa voto akapa nau aghe tokatoka teeiem, ta aghe annaa nonga Iesu Karisto, ghe matela tale aikotoo. ³ Nau aghe mae sio etaimim, karika aghe sarasarakana, me aghe reterete tale nimatautu. ⁴ Inangarighi me uneghi nippooaa karika aghe poppooaa tale aalomasaangania taumattu tani ghaaiem, ta aghe apasunga ngaotu sarasarakaniaane Spiriti eteva. ⁵ Isaa avalua o me uneimim niaikaaiiaa erau mene toka tale alomasaangania taumattu, ta etoka tale sarasarakaniaane ateva God.

Alomasaanga ateva emaemae tale Spiriti eteva

⁶ Ami auliaa inangari alomasaanga ta lo atoa nonga ngila ghe korokoronganalala tale uneira niaikaaiiaa, karika va aalomasaangania taumattu tale kosa ateva oia, o tale tau ngai toitoi tale kosa ateva oia, poli ghaisa ngarighi aue uunguaaira enim kapa. ⁷ Me karika! Ta ami auliaa aalomasaanganiaane God aisuliane emua arau, me ghaine ngami aoutu. God ghe nnaala emua arau

va aue eghelei, me aue ita ghaa voto masinaaili etana. ⁸ Karika toa tau ngai toitoi tale kosa ateva oia aloira ghe masaanganiela, poli marova laghe kilakilaia, karika aue laghe uvi emate Vau eteva sarasarakana ia tale aikotoo. ⁹ Nongina Uru ngai Manga ateva eaauliaa va,

“Sa ateva karika righi mata ghe taraia,
 me karika righi talinga ghe nongoa,
 me karika ghe lutu tale nannaaira taumattu,
 isaa o voto, God ghe aimanomanosiaala ta lo
 atoa la aielousieinia.”

¹⁰ Ta God ang ghe apasungaala isaa o voto etaimami tale kapuna Spiriti eteva.

Ta Spiriti eteva etaatara me ekilakila voto aka-paaili, tee ninannaa me voto aisuliannaaili kanna God. ¹¹ Poli karika teva taumattu ekilakila nannaane kateva taumattu, ta kapuna nonga ateva spiriti etokatoka elome etana, ekilakila. Me tale ia o salana atikirighi me karika teva erooro tani kila nannaane God, ta kapuna nonga ateva Spiriti God ekilakila. ¹² Ia o lo ateva Spirit Manga ami ghe ghaaiela, kanna ia God. Karika ami ghe kilala God tale nannaaira taumattu tale kosa ateva oia. Liuna avalua o me aloimami ghe masaangaala masi voto God ghe nim tau mae sio. ¹³ Nau ami auliaa isaa o inangari, karika ami auliaa tale aalomasangania taumattu, ta Spirit Manga ateva etautau mae inangari ami poppooaa. Ami auliaa inangari oia tale llo taumattu Spirit Manga ateva etokatoka etaira. ¹⁴ Me lo atoa taumattu Spiriti eteva karika ia etaira, karika la rooro tani ghaa ia oia inangari eteva emaemae ta Spiriti eteva.

Inangari eteva oia alokapakapa ia etaira. Karika la rooroo tani kilaia, ta poli Spiriti eteva karika ia elome etaira tani ghelei emasalika nannaaira. ¹⁵ Llo taumattu Spirit Manga ateva etokatoka tale maamauluaaira, aue la kila tani aitalutaluaa voto akapaaili sesa me masina elutulutu tale maamauluaaira. Mene kasina taumattu, karika la rooroo tani kila nannaaira lo atoa Spiriti eteva etokatoka etaira. ¹⁶ Ta Uru ngai Manga ateva eue va,
 “Karika teva erooroo tani kila nannaane Vau ngepona ateva,
 me karika teva erooroo tani loea.”
 Me ta ngetaita, ngita ghe kilala nannaane Karisto.

3

Pol me Apolos kapuna tau ngai uungu ilalua God

¹ Koronnaaili, kapughu etoa, karika aghe roo tani sama teiem nongina aghe samasama tee lo atoa Spirit Manga ateva etokatoka elome etaira, ta aghe sama teiemla nongina aghe samasama tee taumattu ngatoa la uusilaa aaloannaaira, poli aikaiaaimim ta Karisto nongina raaraina ateva. ² Aghe anginainamla tale rarumi ssu, me karika va tale inana korokorongana, ta karika am ghe aimonomosiaa tani ghaa. Me isaa tee oia nau, karika am ghe roo poi tani ghaa, ³ ta poli am tokatoka nongina taumattu ngatoa la uusilaa aaloannaaira. Am nannaa saasakiaa tee mene katoa etaimim, me am aissakeana elome

etaimim. Isaa o voto eaapasunga va am taumattu tapaa kosa am, me am nongina taumattu ngatoa karika la kilakila God. ⁴ Nau kateva etaimim eue va, “Aghi kapuna disaepolo ieghi Pol,” me mene kateva eue va, “Aghi kapuna disaepolo ieghi Apolos,” eaapasunga va am nim taumattu tale kosa ateva am.

⁵ See ia Apolos, me see ia Pol? Angalua nim kapuna tau ngai uungu iengalua God. Angalu ghe gheelee niuungu God ghe tau mae sio etaingalua, me am ghe aiesoala. Kateva etaingalua egheelee niuungu God ghe tau mae sio etaingalua tani gheelee. ⁶ Aghi aghe pasala katu ue ngai eteva, me Apolos ghe aitarainiela, me God ghe apinosala ia o katu ue ngai eteva. ⁷ Liuna avalua o me lo ateva epasapasa me lo ateva eaaitara katu ue ngai eteva, karika righi arariirarua, ta God nonga ararina atea, ta ia eaapinosa ue ngai eteva. ⁸ Lo ateva epasapasa me lo ateva eaaitara katu ue ngai eteva, kateva nonga nannaairarua, me aue God etau lao aipolipoli etairarua erooa niuungu lalu gheelee. ⁹ Angalua angalu uungu eitauaa ta God, me am nongina umana utana atingiu God, me tee am nongina ale ateva God eatuutulua.

¹⁰ Tale maamasinaane God, ghe tau mae sio etaghi va agheelee uunguaane lo ateva muennaaili ia tani atuutulu. Aghe kaiaala suena tani tiuaa ale ateva, me auena mene kateva eatulu saooa tani rungia. Me kateva kateva etani aitoka vaalua eatulu saooa tale isaa o suena. ¹¹ Ta poli God ang ghe atoka amuemuela Iesu Karisto va ie nonga suena

3:4: 1 Ko 1:12. **3:5:** Apos 18:4, 11, 27-28. **3:8:** Mat 16:27; Ips 2:20-22. **3:11:** Ais 28:16; 1 Pita 2:4-6.

ia, me karika mene teva erooroo tani tingina va esuena. ¹² Arova teva ealoanna tani atulu saooa sae tale suena, esaoaa sae golo me silva me masi atu, me katoa aue la saooa sae voto erooroo tani marokase, nongina ai, valaena me uru makere. ¹³ Me maamasinaa uunguaa kateva kateva aue la tara tale nau eteva Karisto ekaurekati. Tale ie nonga o nau eteva niaisakei nongina kura ateaue aue etoongi me eapasunga uunguaaira va masina o sesa. ¹⁴ Me marova saa voto laghe atulu etoka saela tale isaa o suena etam ata, ia o tau ngai atulu eteva aue eghaa aipolipoli. ¹⁵ Me marova see uunguaane eata akapa, karika aue eghaa aipolipoli, me ia karika aue eraua, ta aue etoka nongina taumattu ngateva ghe saangala tale kura ateaue.

¹⁶ Karika am kilakila va am alena ale manga am God, me kapuna Spiriti eteva etokatoka elome etaimim? ¹⁷ Liuna avalua o me arova lo ateva taumattu etuurungia alena ale manga ateva God, God aue eturungia, poli alena ateva manga ia, me am alena ale manga am God.

¹⁸ Marova teva elome etaimim uannaa va io alomasaanga io tale nannaa taumattu tale kosa ateva oia, urau mene kameo, poli karika alomasaanga io tale voto kannaa God. Tani toka va God etaraio va alomasaanga io, aue emasina va taumattu tale kosa ateva la tara va io alokapakapa io. ¹⁹ Ta alomasaangania taumattu tale kosa ateva oia nim alokapakapanna ta taataraane God, nongina Uru ngai Manga ateva eue va, “Katoa taumattu la nannaa va alomasaanga ila,

me God eaareainila tale alomasaanganiaaira tani taula sio euu.” ²⁰ Uru ngai Manga ateva emene ue va, “Vau ngepona ateva ekilakila va nannaaira taumattu ngatoa la nannaa va alomasaanga ila, ila nim lao ila.” ²¹ Liuna avalua o me karika toa la mene saeaa nannaaira tale saa taumattu la ghaimuli tee, poli God ghe tau aatu sio voto akapaaili tani sausiem: ²² ta arova Pol, Apolos me Pita,* o kosa ateva oia, o mauhue ateva me mate ateva, me voto etokatoka ghaine me voto auena emae, isaa akapaaili o voto uneimim. ²³ Ta am, kapuna am Karisto, me Karisto kapuna ia God.

4

Kapuna apostolo atoa Karisto

¹ Liuna avalua o me am tani nnaa va, ami kapuna tau ngai uungu iemami Karisto. God ghe atokaiemamila tani aulia ngaotu voto aisuliane kannaa God. ² Kateva voto tau ngai uungu eteva etani gheeleia, va etani ghelei emasina uunguaane vauna ateva. ³ Karika anannaa marova am poppooaa teeieghi tale uunguaaghi, me saa llo taumattu epoppooaa teeieghi, ta aghi tee karika aghauliaa teeieghi. ⁴ Karika anannaa va righi voto sesa aghe ghelei, me karika eaapasunga va karika aghe gheleila righi sesa voto, ta Vau ngepona ateva eghelei niaisakei etaghi. ⁵ Liuna avalua o me am rau mene ppooaa tee katoa, ta nau eteva aue emae Vau ngepona ateva aue emae

3:20: Sams 94:11. * **3:22:** Pita Tale inangari nge Grik, Kepas.
4:2: Luk 12:42. **4:5:** 1 Ko 3:8.

me ia aue eghelei niaisakei. Ia aue eaotu voto tau-mattu ngatoa laghe aaisulia tale urunguitaniira me karika la ghaulaa ta mene toa. Ia o nau eteva kateva kateva aue eghaa niaruaa kanna God.

⁶ Kapughu etoa, aghe pitila llo oia tani aulieiniengalua me Apolos me tani apasunga voto etaimim. Tani annainiengalua, aue am roo tani kila amasina va am tani aimuli tee llo inangari laghe pitila tale Uru ngai Manga ateva, me am rau mene ghelei mene righi asease voto. Tale ia o salana atikirighi, am rau mene aturru kateva tau ngai aapasunga. ⁷ See ghe atokaiemla va am namuu iem ta mene katoa? Voto akapa am ghe ghaala, God ghe tau aatu. Me marova am ghaaghaa voto ta God, vaalua me am aasaesae nannaaimim nongina va am, am gheelei isaa o voto?

⁸ Am gheelei nongina va ngam ghe ghaala voto akapaaili, me ngam ghe ghaala niuungu ekapa Spiriti eteva enim tautau mae, me am annaa va am sarasarakana am ta Spiriti eteva nongina va ngam ghe kingila, me ami karika! Aghanna va am ghele toka nongina kingi etoa, me ami tee ami ghele nongina am. ⁹ Poli ta ngetaghi aghannaa va God ghe atokaiemamila apostolo atoa tani airuuruu. Ami nongina tau-mattu ngatoa ngila aisakeila me ngila uela va aue la mate tale tummatavanga, ta mataira ensolo atoa, me taumattu ngatoa, me tale kosa akapaaili eteva. ¹⁰ Ami, ami tokatoka va alokapakapa iemami poli ami uungu ta Karisto, me am, am annaa va alomasaangaaili iem ta Karisto. Ami

tokatoka va karika sarasarakana amami, me am, am annaa va sarasarakana am, me am la oneoneainam, me am annaa va taumattu ngatoa la rau mene oneoneainamami. ¹¹ Tale isaa too nau me isaa oia nau ami maamaloo, me ami kaakangngata, me ami aasae ghinna marane, me la tuutumariemami, me ami kasukasu see me karika righi aleimami tani toka. ¹² Ami uungu aanasa tale nimaimami. Nau la auliaa saasakiaa teiemami, ami aarangiseila. Nau la gheelei voto sesa etaimami ami aapala isaa o voto. ¹³ Nau la poppooa saasakiaa teiemami, ami liuliu inangariira tale masi inangari. Me karika taumattu ngatoa la oneoneainiemami, me la taataraiemami nongina va kinanguluti eteva la laa kaokao velua.

¹⁴ Karika apitipiti llo oia tani apalataiem, ta aghanna tani apasunga llo voto am tani kila, nongina va masi natughu tuungi iem. ¹⁵ Arongona ta marova oroieili kapuimim tau ngai toitoi tani aitarainam tale uunguaane Karisto, me kateva nonga ia tamaimim ateva, poli ta Karisto aghi tamaimmi ieghi, poli aghe mae sio tani auliaa masi kiukiu etaimim. ¹⁶ Liuna avalua o aghaauliaa etaimim va, am usilaa gheeleiaaghi. ¹⁷ Me ngasungisungi tau aatu Timoti, ia natughu ia ta Karisto, me aghaailousieinia me aghaatoka tuutulighi etana tani ghelei uunguaa Vau ngepona ateva, me ia aue eghelei nannaaimim tani mene annaa gheeleiaaghi tani usilaa Karisto Iesu. Ia aue

4:11: 2 Ko 11:23-27. **4:12:** 2 Tes 3:8; Mat 5:44. **4:15:** Gal 4:19. **4:16:** Plp 3:17. **4:17:** Apos 19:22.

eapasunga ngakapa voto aghaapasunga ngakapa see tale ale manga akapaaili etoa. ¹⁸ Katoa etaimim la nannaa va karika aue amae taraiem, me la aasake. ¹⁹ Me ghaisa ngarighi amae taraiem, marova Vau ngepona ateva eaaloanna. Me aue akila sa ateva lo atoa la tautau sae nannaaira la gheeleeia. Me aue akila va la gheeleei tale sarasarakaniaane God, o la nim samasama. ²⁰ Poli God eaapasunga va eaaitoiaa taumattu tale voto la gheeleei, me karika va voto la aauliaa. ²¹ Sa ateva am aloanna va agheleeia? Arova am tam ruu tani gheleei evalua o, aue amae paruem tale inangari, o arova am nna ngaioghioghiaa, aue aghapasunga va aghaelousieinam tale inangari saghuighuina.

5

Voto sesaaili tale ale manga ateva

¹ Karika aghe roola tani aiesoaa kiukiu aghe nongola tale uunguaa niailai salosalooa see ateaee elome etaimim, voto sesaaili taumattu ngatoa karika la aiesoaa tee karika la gheeleei. Laghe auli-aala etaghi va taumattu ngateva ona tale aleimim ale manga ateva ghe aso teela kinna talae ateva, vausenna ia tamana. ² Me arongona va kateva etaimim egheeleei isaa o voto, me am tautau sae nannaaimim! Vaalua me karika am ngangngala tani alousiusi me am palata? Me vaalua me karika am ghe ghaa vella ia o taumattu ngateva tale uneimim nivelu eitauaa? ³⁻⁴ Arongona ta

karika atokatoka aitauaa teeiem, me tale ninanna atokatoka aitauaa teeiem. Me ta lo ateva taumattu ghe gheleila ia o ssavoto ateva ngaghe gheleila niaisakei etana tale ararina atea Vau palepale Iesu. Am kolo teva nivelu eitauaa tale ale manga, me aue atoka aitauaa teeiem ona tale ninanna, me aue sarasarakaniaane namu ngateva Iesu etoka aitauaa teeiem nau am velu eitauaa. ⁵ Me am ghaa velu ia o taumattu ngateva tale ale manga, nonginaaili va am mene tautae lao ta Satana. Aue eghaa nimmarikana me aue enna ngaioghioghiaa, me aue eroo tani saanga nau Vau eteva esio.

⁶ Karika masina va am aasake. Karika am kilakila kateva inangari eue va, “Ghaunaaili tuku isti erighi eghelei erranga ia akapa palaoa ngateva”? Marova ia o taumattu ngateva etokatoka elome etaimim, aue egheleiem am usi gheeleiaana. ⁷ Am ghaa velu ia o ssavoto ateva elome etaimim nongina ajiu etoa la ghaaghaa velu isti auena ta nau Pasova, me aue am raarangisana, poli God ghe kkaluaala kaluimim ssavoto. Ta poli Karisto ghe matela etaita nongina ia o sipsipi eteva laghe uviuvi ematea ta Pasova. ⁸ Liuna avalua o me ita nnaa ia o ninamanama atea ta Pasova, karika ita namanama verete pokane laghe ghelei isti etana, malloeana va karika ita aimuli usi tee gheleiaa ngemua arau, ta ita namanama verete karika righi isti etana, malloeana va ita aimuli tee llo God ghe auliaala etaita. Ita rau mene kamekame, ta ita auliaa llo koronna.

5:5: 1 Tim 1:20. **5:6:** Gal 5:9. **5:7:** Ais 53:7; 1 Pita 1:19.

5:8: Diut 16:3.

⁹ Tale nau ang ghe lao sio, aghe pitipitila etaimim va am rau mene aighui tee taumattu ngatoa la ghelei uunguaa niailai salosalooa see atea. ¹⁰ Karika aghe aauliaa taumattu ngeleka atoa, la anna niailai salosalooa see atea, me la aloanna nonga tani toka ghaaghaa oroi voto, me tau niainao ila, me la kakkauaa voto tale kosa ateva oia. Arova am aloanna tani kasu vuli isaa o ase sesa taumattu, am tani kasu vuli kosa ateva oia. ¹¹ Malloeanina voto aghe aauliaa isaa avalua toko va, am rau mene aighui tee toa taumattu la ue va kapuna ila Iesu me la anna tani ailai salosalooa see, me tau nissaii ila, me la kakkauaa voto tale kosa ateva, me la poppooaa sesa inangari tee mene kateva, me la ropiropi sesa manu eteva, me la aainao. Am rau mene nim namanama poi tee ila o ase taumattu ngatoa.

¹² Karika uunguaaita tani ghelei niaisakei tale taumattu ngeleka atoa, ta uunguaaimim tani ghelei niaisakei ta lo atoa elome tale ale manga la ghelei ssavoto tale isaa o salana. ¹³ Nongina Uru ngai Manga ateva eue va, “Am ghaa velu sesa ateva taumattu elome etaimim.” God eghelei niaisakei tale taumattu ngeleka atoa.

6

Uunguaa tani ghelei niaisakei

¹ Nau eteva kateva etaimim ange ghelei teela mene kateva taumattu ekakkaua, vaalua me elao-laoaa inangarina tale taumattu karika ekilakila God va ila la ghelei niaisakei etairarua, me karika

elaolaoaa ta kapuna taumattu ngatoa God va la nongo? ² Karika am kilakila va kapuna atoa God aue la ghelei niaisakei tale taumattu tale kosa ateva oia? Poli aue am ghelei evalua o, vaalua me karika am roo tani ghelei niaisakei tale voto pisike elutulutu elome etaimim? ³ Karika am kilakila va aue ita ghelei niaisakei ta ensolo atoa? Isaa avalua o me ita roo tani ghelei pisike niaisakei tale kosa ateva oia. ⁴ Liuna avalua o, me marova righi uneimim niaissa, vaalua me am tutuli taumattu ngeleka atoa va la nongo uneimim niaisakei nau ale manga karika eoneoneainila? ⁵ Aghaaulia ngavalua o tani apalataiem. Va karika teva taumattu etaimim elome tale ale manga alomasaanga ia va erooro tani ghelei luei tale isaa o niaissa? ⁶ Vaalua me kateva tau ngaiesoaa umene laolaoaa mene kateva tau ngaiesoaa tale niaisakei va taumattu ngateva karika eaiesoaa elaa ruu uneimalua niaisakei eteae?

⁷ Nau kateva etaimim elaolaoaa kateva tale niaisakei, eaapasunga va karika am aimuli tee salane God. Arova tau ngaiesoa ngateva ekamekameo me eainao peim, urau mene laoainia tale niaisakei. ⁸ Me karika, ta am tee, am ghelei voto sesa me am kamekame me am aino peiira katoa, me isaa o voto sesa am ghelei elome etaimim.

⁹ Karika am kilakila va lo ateva eghelei sesa voto karika aue eghaa niarangise tale ararimangalina ateva God? Am rau mene aikameainam: Lo atoa la ghelei uunguaa niailai salosalooa see

ateae, me la kakkauaa voto tale kosa ateva oia, me lo atoa la lailai sari maneira katoa, me lo atoa taita la asoaso tee mene katoa taita, ¹⁰ me lo atoa tau niainao ila, me lo atoa tau nissaii ila, me lo atoa la ropiropi sesa manu eteva me la poppooaa sesa inangari tee mene katoa, me lo atoa la ghaiuvii tani ghaa ghinna, karika teva etaira aue eghaa ararimangalina ateva God. ¹¹ Tale nau ang ghe lao sio, katoa etaimim am avalua o, me isaa oia ngam ghe raarangisanala tale uunguaa ssavoto ateva, me God ghe amangaiemla, me Spiriti eteva kanna ia kapuita God ateva ghe ghelei eghulughuluenaitemla tale ararina atea Vau ngepona ateva Iesu Karisto.

Tani ailai salosalooa see

¹² Katoa etaimim am ue va, “Ami rooroo tani ghelei aloannaaimami tale asease voto atoa.” Koronna, me karika va tani koronna akapa. Karika va voto akapaaili va masina etaimim. “Ami rooroo tani ghelei aloannaaimami tale asease voto atoa,” me karika aghaloanna tani tau velu teva voto va emuemueinaghi. ¹³ Me am ue va, “Inana pei tale kova ateva me kova ateva aighaa inana ia.” Ia o inangari eteva koronna ia, me am tani nnaa va God aue eturungi ekapailalua. Ta vilikiita ateva karika God ghe gheleiela va ita uungueinia tale uunguaa niailai salosalooa see, ta peina ia Vau ngepona ateva me ia eaitaraa ia o vilikiita ateva. ¹⁴ Ta tale sarasarakaniaane ateva God aue etotuta tale nimate nongina ghe totula

6:11: Tts 3:3-7. **6:12:** 1 Ko 10:23. **6:13:** 1 Tes 4:3-5. **6:14:** Rom 8:11; 1 Ko 15:20; 2 Ko 4:14.

Vau eteva tale nimate. ¹⁵ Karika am kilakila va vilikiimim peina Karisto? Erooroo va taumattu ngateva eghaa vilikina ateva peina ia Karisto me eatoka aitauaa tee vilikina vause ngetapaa salana ateva? Karika poi! ¹⁶ Karika am kilakila va marova lo ateva elao aitauaa tee ia o ase vause ngetapaa salana ateva, ngeilalu kateva nongala tale vilikiirarua? Ta Uru ngai Manga ateva eue va, “Ilalua aue lalu kateva nonga tale vilikiirarua.” ¹⁷ Me lo ateva taumattu eaipatolaa tee Vau ngepona ateva, ekaakateva nonga ilalua tale spirit.

¹⁸ Am ilou vuli uunguaa niailai salosalooa see atea. Mene kasina ssavoto taumattu ngateva egheelei isaa eleka tale vilikina, me tale uunguaa niailai salosalooa see atea ugheelei saasakiaa vilikim tuunga ateva. ¹⁹ Karika am kilakila va vilikiimim ateva alena ale manga ia Spirit Manga ateva, am ghe ghaaiela ta God? Me karika am kilakila va karika va io uaaitarainio, ta io peina io God? ²⁰ Ghe poliemia tale aipolipoli eteva, liuna avalua o me am oneoneaa God tale vilikiimim.

7

Nikokkolomi tale nilai

¹ Ghaine aghaloanna tani auliaa voto am ghe piti mae sio etaghi. Kateva ta isaa o inangari, am ghe pitila va, “Taita ateva erau mene lai, me arova elai, erau mene aso tee vausenna ateva.”

² Poli oroieili uunguaa niailai salosalooa see, liuna avalua o me tani ghelei runga, emasina arova kateva taita eghaa vausenna ateva, me emasina

6:15: Ips 5:30. **6:16:** Mat 19:5. **6:17:** Jon 17:21-23; Rom 8:9-11. **6:20:** 1 Ko 7:23; 1 Pita 1:18-19.

arova kateva vause eghaa taitanna ateva. ³ Taita ateva erau mene raungaa vilikina ta vausenna ateva me vause ateva erau mene raungaa vilikina ta taitanna ateva. Ilalua akapa lalu roo tani ghelei erooaa aloannaairarua. ⁴ Vause ateva karika va ia nonga eaaitaraa vilikina, ta taitanna tee ateva. Tale ia o salana atikirighi, taita ateva tee karika ia nonga eaaitaraa vilikina, ta vausenna tee ateva. ⁵ Kateva urau mene raungaa vilikim ta kateva. Marova amalu mae tale kateva ninannaa va amalu ainoana amua tani aso aitauaa, me amalu ghelei mua uunguaa nilooloo sae, me nau nilooloo sae erau mene aluse. Arovaeaata ta amalu mene mae aitauaa, ta Satana erau ghelei nitootoonga etaimalua, poli karika amalu rooroo tani ghelei runga aloaloanna niaso aitaua ngateae. ⁶ Isaa oia inangari aghaauliaa karika va inangari sarasarakana tani aimuli tee, ta anim auliaa me aloannaaimim. ⁷ Aloannaaghi va marova am akapaaili am ghele rau mene lai nongina aghi, me karika, ta kateva kateva taumattu eghaaghaa voto God ghe nim tautau lao sio; katoa la lai, me mene katoa karika.

⁸ Ta ngetaimim lo atoa tam lai iem, me ta lo atoa vause raue vulu em, emaamasina va am ghele nim toka nongina aghi. ⁹ Me arova karika urooroo tani aitaraa aaloannaam tani aso aitauaa, uroo tani lai me urau mene toka annaa aaloannaam tani aso aitauaa.

¹⁰ Me ta lo atoa lailai iem, aghaaulia ngasarasarakana etaimim inangari, karika va inangarighi ta inangarina Vau ngepona ateva: Vause ateva erau mene kasu vuli taitanna ateva.

11 Ta marova ekasu vulia me karika eoghi lao ta taitanna ateva, erau mene lai. Me taita ateva erau mene rati vausenna ateva.

12 Me ta mene lo atoa am lailai ta lo atoa karika tau ngaiesoaa ila, aghanna tani mene ppoosaa nim inangarighi, karika va inangarina Vau ngepona ateva. Marova taita ateva, vausenna ateva karika eaiesoaa, me ealoanna tani toka tee taita ateva, taita ateva erau mene ratia. **13** Me marova vause ateva ekakkauaa me taitanna ateva karika, marova taita ateva ealoanna tani toka tee vause ateva, vause ateva erau mene tiu velua. **14** Poli taita ateva karika eaikaaiiaa, God ghe arangiseiela poli vausenna ateva eaikaaiiaa. Me vause ateva karika eaikaaiiaa, God ghe arangiseiela poli taitanna ateva eaikaaiiaa. Marova isaa o voto karika koronna, aue natuirarua atoa karika aue la raarangisana. Me karika, ta isaa oia nau, manga ila.

15 Marova lo ateva karika eaiesoaa eanna tani kasu, tau veluela. Tau ngaiesoa ngateva, uroo tani mene lai, karika teva egheelei rungainio. Poli God ghe kolotala tani toka tale luei. **16** Am vause atoa, vaalua am rooroo tani kila va taitanim atoa la rooroo tani aikolikoliaa me la saanga, me am tee taita atoa, vaalua am rooroo tani kila va vausenim atoa la rooroo tani aikolikoliaa me la saanga?

17 Emaamasina arova kateva kateva etaimim eroo tani toka nongina vaalua Vau eteva ang ghe atokaiela, me nongina God ghe tani kolo akasinaiela. Ia oia inangari nipaopao ateva aghaulieinia tale ale manga akapaaili etoa.

¹⁸ Marova lo ateva ngila ghe isoieia, erau mene tootoonga tani aikolikolieinia va arova karika laghe isoieia. Me marova lo ateva karika laghe isoia, karika emene tau velua va la isoia. ¹⁹ Ni-isoiso ateaee nim peisaane ia, me nitam isoiso ateaee tee nim peisaane ia. Ta tani aimuli tee kanna inangari sarasarakana God namuu ia. ²⁰ Am rau mene tootoonga tani aikolikoliaa sa ateva am ghe tokatoka etana nau God ghe koloamla. ²¹ Marova lo ateva tau ngai uungu io karika utokatoka tale aloannaam nau God ghe koloola, urau mene nannangaili. Ta marova tikirighi salana eoti tani mene toka tale aloaloannaam, uaimuli tee. ²² Poli lo ateva euungu me karika etokatoka tale aloannaane, me Vau palepale ghe koloala, God ang ghe gheleiela nongina va taumattu ngateva etokatoka tale aloaloannaane. Me mene isaa aitaaua nongina lo ateva taumattu ghe tokatoka tale aloannaane nau God ghe koloala, ia nim tau ngai uungu ia etokatoka ta aloannaane Karisto. ²³ God ghe poliemia tale aipolipoli eteva. Liuna avalua o me am rau mene aimuli tee katoa la auliaa sa ateva am tani gheleia tani amasimasi God. ²⁴ Kapughu etoa, kateva kateva etaimim etani toka nongina God ghe kolo akasinaiela, poli God etokatoka teeiem me aue esausiem.

²⁵ Me tale lo atoa taumattu tam lai iem, karika aghe ghaala righi inangari sarasarakana ta Vau ngepona tani auliaa etaimim. Tale alousiusiaane, Vau eteva ghe tau mae sio alomasaanga etaghi

me am rooroo tani atoka tuutuliimim etaghi, me aue aghauliaa sa ateva anannainia. ²⁶ Poli tale isaa oia nau, ange aanasaaili me aghannaa va masina etaimim tani nim toka va karika lailai iem. ²⁷ Marova lailai iem, am rau mene airatii, me arova karika lailai iem, am rau mene tootoonga tani ghaa righi vauseniimim. ²⁸ Me arova taita ateva ulai, karika ugheelei ssavoto, me marova vause ateva ulai, karika ugheelei ssavoto. Me ta lo atoa lailai ila aue la sau voto aanasa tale maamaulueaaira. Karika aghanna va isaa o voto aanasa elutu etaimim.

²⁹ Kapughu etoa, malloeana inangarighi isaa avalua toko, va nau ange tuutukunaaili, me tale nau too emaemae, lo atoa vauseniira atoa nannaaira ta vauseniira atoa erau mene lau uunguaane God. ³⁰ Nimasimasi, nialousiusi me peira erau mene ghelei erungainila tani ghelei uunguaane God. ³¹ Tau ngaiesoa ngatoa am ghinaghina voto tale kosa ateva oia, am rau mene atoka nannaaimim tale isaa o voto. Poli kosa ateva oia am taataraiia ghaine aue ekapa.

³² Aghaloanna va am rau mene nnangaili vaalua tani toka. Lo ateva taita tam lai ia eannangaili uunguaane Vau ngepona ateva, nongina vaalua erooroo tani ghelei emasimasia. ³³ Me lo ateva lailai ia enannangaili voto tale kosa ateva oia nongina vaalua erooroo tani ghelei emasimasi vausenna ateva, ³⁴ me nannaane eghaaghalua. Me lo ateva vause tam lai ia enannangaili uunguaane Vau ngepona ateva. Aloannaane tani taula maamaulueaane ta Vau ngepona ateva tale vilikina me tale spirit. Me

tale vause ateva lailai ia, enannangaili voto tale kosa ateva nongina vaalua aue eghelei emasimasi taitanna ateva. ³⁵ Aghaauliaa isaa oia voto tani sausiem me karika va tani ghelei rungainam. Ta aghaloanna tani sausiem va am toka tale masi salana, me erau mene ghalua nannaaimim nau am uungu ta Vau ngepona ateva.

³⁶ Arova unannaa va karika angu gheelei emasina ta vause ateva la ue va ulai etana, me angu nannangaili tani lai, amalu lai, karika sesa voto amalu nannaa tani ghelei. ³⁷ Me marova angu nnaala va karika amalu mene lai, karika umene usilaa katoa nannaaira, ughusilaa saa ninannaa angu nnaala, masina. ³⁸ Isaa avalua o me lo ateva elai ta vause ateva, eghelei masina voto, me lo ateva etam lai ta vause ateva, eghelei voto masinaaili.*

³⁹ Vause ateva etani toka tee taitanna ateva lomosina ta taitanna ateva emate, me evira roo tani mene lai ta mene teva taita eanna. Me ia o taita ateva eghaaia etani tau ngaiesoaa ta Vau ngepona ateva. ⁴⁰ Tale nannaaghi, arova vause ateva enim toka, me etam lai, aue emasimasi,

* **7:38:** Katoa tau ngalomasaanga la annaa va malloeana isaa avalua toko va: ³⁶ Arova unannaa va karika angu gheelei emasina ta natum aliki vause ateva nau ange roo poila tani lai, me uvira anna va elai, utau velua me elai, karika sesa voto ugheelei. ³⁷ Me marova angu nnaala va natum aliki vause ateva erau mene lai, karika umene usilaa katoa nannaaira, ughusilaa saa ninannaa angu nnaala, isaa o voto angu nnaala, masina. ³⁸ Isaa avalua o me lo ateva etau velu natuna aliki vause ateva va elai, eghelei masina voto, me lo ateva etam tautau velu natuna aliki vause ateva va elai, eghelei voto masinaaili. **7:39:** Rom 7:2-3.

me aghannaa va kapuna Spiriti eteva God elaolao aitaaua tee nannaaghi.

8

Malatau laghe gheelei sae aiaavusuvusuena tale tootoo atoa

¹ Me tale malatau la gheelei sae aiaavusuvusuena tale tootoo atoa: Ita kilakila va, nongina am ghe pitila va, “Ita akapaaili ita kilakila oroi voto,” me ia o nikila voto ateaerooroo tani gheleita va ita tau sae nannaaita. Me niailousi eteva egheleita tani mene sausi kateva. ² Lo ateva taumattu eannaa va ekilakila akapa voto, karika ekilakila nongina God ealoanna va ekila. ³ Ta lo ateva taumattu eailousiaa God, God etaatara kilaia.

⁴ Tani nama malatau la gheelei sae aiaavusuvusuena tale tootoo atoa,* “Ita kilakila va tootoo atoa karika va koronna ila tale kosa ateva oia,” ta ita kilakila va, “Kateva nonga ia God ateva.” ⁵ Me arongona ta oroi voto epona liu me tale kosa ateva la kolokolola va goto ila me vau ila, ⁶ me etaita kateva nonga ia God ateva Tamaita ia, ia ghe gheleila voto akapaaili, me ita maamaulue tani oneoneainia. Me kateva nonga ia Vau ngepona ateva Iesu Karisto, ta ngetana God ghe gheleila kosa ateva, me ia etautau mae maulue etaita.

8:1: Apos 15:29. **8:2:** Gal 6:3. **8:4:** Gal 4:8; Diut 4:39; 6:4. * **8:4:** Katoa aGrik laghe gheelei sae mua ghaata kkena aiaavusuvusuena tale tootoo atoa tale aleira ale nikkaua, me laghe vira laolaoaa malatau tale maketi va la poli. **8:6:** Ips 4:5, 6.

⁷ Me karika va tau ngaiesoa ngakapa atoa la kilakila isaa o voto koronna, ta katoa laghe namuu teela niaiesoaa va tootoo atoa maulue ila. Liuna avalua o me nau la namanama malatau taumattu ngatoa laghe ghelei saela aiaavusu-vusuena etana tale tootoo atoa, karika aloira ghe maamasaangala, la aateatea va voto la ghelei karika masina. ⁸ Karika va inana aue elaoa ngakalakanginaita ta God, me God karika aue etaraio va masina io arova unamanama, me karika aue etaraio va sesa io arova utam namanama.

⁹ Am paniem, am kila va voto am aloanna tani ghelei tale alomasaangaaimim erau ghelei lo atoa saghuighuina ila tale niaiesoaa va la katuu. ¹⁰ Poli marova lo ateva ukilakila isaa oia voto me unamanama elome tale teva ale nikkaua alena ateva tootoo goto, me teva karika korokorongana ia tale niaiesoaa etaraio, isaa o voto ughelei aue easarasarakanaia tani nama malatau la ghelei sae aiaavusuvusuena tale tootoo atoa. ¹¹ Liuna avalua o me ia o kapum ateva karika korokorongana ia tale ninannaa, Karisto ghe matela etana, angu turungila unna niaikaaiia tale voto ughelei tale alomasaanganiaam. ¹² Io angu gheleila sesa voto ta Karisto nau angu gheleila voto sesa ta kapum ateva, tale ia o salana atikirighi, me ughelei saasakiaa nannaane. ¹³ Liuna avalua o me marova malatau anamanama eghelei kapughu eteva ekaakatuu, karika poi aue amene nama malatau, poli arau mene gheleia va ekatuu.

8:9: Rom 14:13-15; Gal 5:13.
Rom 14:21.

8:11: Rom 14:15, 20.

8:13:

9

Pol nongina mene katoa apostolo

¹ Arooroo tani ghelei voto God eaauliaa va masina tani ghelei. Am nannaa va aghi karika apostolo ieghi? Me karika am kilakila va aghi tee aghe tarala Iesu Vauita ia? Poli uunguaaghi am, ang ghe kapuna iemla Vau ngepona ateva.

² Arongona ta marova katoa la annaa va aghi karika apostolo ieghi, me poli am ghe aiesoala tale uunguaaghi, eaapasunga va aghi apostolo ieghi elome ta Vau ngepona ateva.

³ Nau taumattu ngatoa la aauliaa teeioghi va karika apostolo ieghi, aliuliu evalua etaira toko va: ⁴Emaamasina va angalua me Banabas angalu ghaa inana me ateo etaimim. ⁵ Mene katoa apostolo, me kapuna atoa Vau ngepona ateva, me Pita,* la kasukasu tee vauseniira atoa, me am angiinginila, me am annaa va angalua karika am mene anginiengalua? ⁶ Ta am annaa va angalua nonga me Banabas ngalu tani uungu tani aisausiaa tokatokaingalua?

⁷ Sa ateva soldia euungu me ia emene paepae voto eghelei tani sausi tokatokaane? Sa ateva taumattu epasapasa eutana me etam namanama inanina? Me sa ateva taumattu eaitoia kiena sipsipi me etam ropiropi rarumi ssuira? ⁸ Karika aghaauliaa voto oia tale aalomasaangania taumattu, ta inangari nipaopao tee eaauliaa. ⁹ Poli Moses ghe pitila tale inangari nipaopao va, “Nau

9:1: Apos 22:17-18; 26:16; 1 Ko 15:8-9. **9:2:** 2 Ko 3:2-3. **9:4:** Luk 10:8. * **9:5:** Pita Tale inangari nge Grik, Kepas. **9:9:** Diut 25:4; 1 Tim 5:18.

vulumakao ateva euungu tani ghaa velu viliki raisi, am rau mene ghelei runga paane ateva va karika emene nama isaa o raisi.” Koti am annaa va God ghe nannaa vulumakao atoa me ghe auliaala isaa o voto, no? ¹⁰ Am annaa va ghe auliaa etaita nau ghe aulia ngavalua o? Ue! Poli ghe pitila va aloita emasaanga. Lo ateva esaisai utana ateva me lo ateva epasapasaia, lalu uungu poli lalu aiesoaa va auena lalu ghaa inana tale niuungu o lalu gheelei. ¹¹ Poli ami ghe pasala masi ue ngai elome etaimim kanna Spirit Manga, ami annaa tani mene ghaa ghinna etaimim tani sausiemami. ¹² Marova emasina va katoa la ghaaghaa voto etaimim, aue emasinaaili marova ami tee ami ghaa voto etaimim.

Me karika ami ghe ghaaghaa llo voto erooroo va am tau mae tani sausiemami, me ami ghe maamatua maate ghe maemae tale maamaulueaaimami poli ami ghe rau ghelei runga masi kiukiuna Karisto. ¹³ Am kilakilaaili va lo atoa la uungu tale ale manga, la ghaaghaa aneira inana tale ale manga. Me lo atoa la gheelei sae aiaavususyuena la namanama kasina malatau la gheelei aiaavususyuena etana. ¹⁴ Tale ia o salana atikirighi Vau ngepona ateva ghe aulia ngasarasarakanaala va lo atoa la poppooaa masi kiukiu, la ghaa aipolipoli tani sausi tokatokaaira ta lo atoa la nongonongo isaa o masi kiukiu.

¹⁵ Me karika aghe kolomi poila righi voto erooroo va am tau mae tani sausieghi, me karika apitipiti isaa oia inangari poli aghanna

9:10: 2 Tim 2:6. **9:11:** Rom 15:27. **9:12:** Apos 20:34; 2 Ko 11:9. **9:13:** Diut 18:1-3. **9:14:** Mat 10:10; Gal 6:6.

va am tau mae righi voto etaghi. Karika aue aghannaa arova amate tee nimaloo me tani velu gheeleiaaghi va apoppooaa masi kiukiu me karika teva etautau mae aipolipoli. ¹⁶ Nau eteva apoppooaa masi kiukiu, karika arooroo tani asaesae nannaaghi, poli niuungu eteva tani ppooaa, God ghe taue mae sio etaghi tani gheleia. Aue esesaaili etaghi marova atam gheleia! ¹⁷ Marova anim ppooaa tale aloannaaghi, aue aghaa aipolipoli, me marova karika va tale aloannaaghi, aghi nim ghelei niuungu eteva God ghe taue mae sio etaghi, ¹⁸ me saa aipolipoli aue aghaa? Uneghi aipolipoli eteva, ia avalua toko va: amasimasi tani ppooaa masi kiukiu me karika amene nnaa tani ghaa viliki veu, me karika amene kolomi voto erooroo va aghaa tale uunguaaghi eteva tani ppooaa masi kiukiu.

¹⁹ Arongo ta anim tokatoka tale aloannaaghi, me karika teva eaitoieinaghi, ngaghe nim nonginala tau ngai nongonongo anna ateva tani ghaa oroieili taumattu va la mae ta Karisto. ²⁰ Nau auungu tee ajiu etoa, atokatoka nongina ila, tani ghaaila. Arongona ta aghi atam uusilaa inangari nipaopao kanna Moses, atokatoka nongina lo ateva euusilaa inangari nipaopao, tani ghaaila. ²¹ Tale ia o salana atikirighi, nau auungu tee taumattu ngeleka atoa, karika la posoposo inangari nipaopao kanna Moses, atokatoka nongina taumattu ngateva karika eposoposo inangari nipaopao. Aghelei evalua o tani ghaa oroi taumattu ngeleka atoa. Karika malloeane va atam

nongonongo usilaa salane God, karika, ta anon-gonongo usilaa salane Karisto. ²² Nau atokatoka tee lo atoa karika korokorongana uneira niaika-iaa, asease voto la nannaa va karika masina ta tau ngaiesoa ngatoa, karika agheelei isaa o voto, poli arau turungi uneira niaikaiaa. Atokatoka nongina tokatokaaira taumattu ngatoa tani pae ase salana kona vaalua aroo tani asaangi righi taumattu. ²³ Agheelei isaa o voto mausi masi kiukiu, me ila me aghi aue ami ghaa niarangise kannu God etautaula ta lo atoa la aikaiaa tale masi kiukiu.

²⁴ Am kilakila va lo atoa la aaikarati, kateva nonga ia lo ateva aue eghaa aipolipoli. Am ilou esarasarakana tani ghaa aipolipoli. ²⁵ Lo atoa la aikarati tale niaikarati eteae, la aai-monomonosiaa tale niaikarati eteae tani ghelei vilikiira esarasarakana tani ilou. La gheelei isaa o llo tani ghaa aipolipoli karika aue toka liu, me ita, ita uungu tani ghaa lo ateva aipolipoli tokatoka liu ia. ²⁶ Liuna avalua o me karika va anim iilou rorrou, me karika va aghaaikumari nongina taumattu ngateva ekekkeli tau ngai ssateena ateva me enim tuutumari kuukuu. ²⁷ Karika! Ta agheelei vilikighi tani ghelei va eaimuli tee aloannaaghi, ta God erau ue va atam rooroo tani ghaa aipolipoli, arongona ta aghe poppooa masi kiukiu ta katoa.

10

Nipaopao tani rau mene kkauaa tootoo goto

9:22: 2 Ko 11:29. **9:25:** Plp 3:14; 2 Tim 4:7-8; 2:4-5. **9:27:** Rom 8:13; 13:14.

¹ Me tee, kapughu etoa, karika aghanna va am kkaluaa va tuvuita akapa atoa laghe aimuli tee kookoo ngateva me laghe kasu longotila eRet Sii. ² Tale kookoo ngateva me tale paa manu eteva, ila akapaaili laghe ghaala niaasuu me laghe kapuna disaepolola Moses. ³ Ila akapa laghe namanama kateva nonga ia inana God ghe taue lao sio, ⁴ me laghe ropiropi kateva nonga ia manu eteva God ghe taue lao sio. Me laghe ropiropi tale atu eteva God ghe taue lao sio, ghe kasukasu teeila. Ia o atu eteva Karisto etana. ⁵ Me oroi lo atoa God karika ghe masimasieinilala, liuna avalua o me laghe matela tale voto ateva karika rigi taumattu etokatoka etana, me vilikiira ghe rooa ngakapa seela ia o voto ateva.

⁶ Isaa o voto ghe lutula va eaimatootoongana tani ghelei rungainita tani rau mene tau velu urunguitaniita va elao tale ssavoto nongina ila laghe gheelei. ⁷ Am rau mene toka kakkauaa tootoo atoa nongina katoa etaira. Uru ngai Manga ateva eue va, “Taumattu ngatoa laghe tokatoka sio tani namanama me tani ropi, me laghe tiitingina sae tani loku me laghe gheelei ssavoto.” ⁸ Ita rau mene ghelei niailai salosalooa see atea nongina katoa etaira, me tale kateva nau, ghaluengaulu kotolu airari (23,000) etaira laghe matela. ⁹ Ita rau mene tootoonga Karisto nongina katoa etaira laghe gheelei, me katu ngatoa laghe katakata amatela. ¹⁰ Me am rau mene

10:1: Eks 13:21-22; 14:22-29. **10:3:** Eks 16:35. **10:4:** Eks 17:6; Nam 20:11. **10:5:** Nam 14:29-30. **10:6:** 1 Ko 10:11; Nam 11:4, 34. **10:7:** Eks 32:6. **10:8:** Nam 25:1-9. **10:9:** Nam 21:5-6. **10:10:** Nam 16:41-49.

auliulia nongina katoa etaira laghe gheelei, me ensolo ateva tau ngai tturuu ia ghe uvi ematelala.

¹¹ Isaa o voto ghe lutula etaira va uneita aimatootoongana, me laghe piti elokoi siola tani auliaa kieita lo atoa ita tokatoka tale airuuruu tale kosa ateva. ¹² Liuna avalua o me marova am annaa va am tiitingina akorokorongana, am aikinikinitaa tokatokaaimim ta am rau katu. ¹³ Karika righi nitootoonga am ghaaghaa va isaa ppae, ta nim isaa aitaaua tale mene kasina nitootoonga elutulu ta taumattu ngakapa atoa. Me God egheelei voto eue va aue eghelei, karika eroroo tani tau veluem va am ghaa namungaili nitootoonga karika am rooroo tani apala. Ta nau am sou nitootoonga, aue eapasunga salana esausiem tani tingina akorokorongana.

Ninamanama tale tootoo me unna ateva ninamanama Vau ngepona ateva

¹⁴ Liuna avalua o, masi kapughu etoa, am kasu vuli uunguaa nikkauaa tale tootoo goto atoa. ¹⁵ Asamasama tee taumattu alomasaanga va am tani nna ngamasina va llo aghaauliaa koronna o kamena. ¹⁶ Nau ita ropiropi tale kapa ateva nau niLosapa, ita kaakaili emasina etana, ita aighui tale raena ateva Karisto. Me nau ita namanama verete isaa o ita aipiria, ita aighui tale vilikina Karisto. ¹⁷ Poli ita oroieili ita me kateva nonga ia verete ateva, kateva nonga ia viliki ita, poli ita akapaaili ita namanama tale ie nonga o verete ateva.

¹⁸ Am annaa taumattu tale Israeli etoa: Lo atoa laghe namanama aiaavusuvusuena laghe kaakat-eva nonga tale ia o nikkaua ngateae. ¹⁹ Malloeane inangarighi isaa avalua toko va aiaavusuvusuena taumattu ngatoa la gheelei lao tale tootoo atoa nim malatau ila, me tootoo goto atoa nim tootoo ila. ²⁰ Ta uneira aiaavusuvusuena lo atoa la tam aiesoaa, la gheelei lao ta raroai etoa, me karika va ta God, me karika aghalona va am aighui tee raroai etoa. ²¹ Karika am rooroo tani ropi tale unna kapa ateva Vau ngepona ateva me unna tee ateva Satana. Karika am rooroo tani namanama tale tevo alua, unna ateva Vau ngepona ateva me unna ateva Satana. ²² Vaalua? Ita tootoonga tani ghelei Vau ngepona ateva va esessaia? Ita nannaa va ita sarasarakana ita etana?

²³ Katoa etaimim am ue va, “Ami rooroo tani ghelei aloannaaimami,” me aghauliaa etaimim va karika va isaa akapaaili voto aue eroroo tani sausiem. Am ue va, “Ami rooroo tani ghelei aloannaaimami,” me karika va isaa akapaaili voto eghelei ekorokoronganita. ²⁴ Karika teva emene nnainia nonga, ta ennaa maamasinaaira mene katoa.

²⁵ Am nim nama malatau am polipoli tale maketi, me am rau mene kolomi righi nikokkolomi eghelei nannaaimim eghaaghalua va malatau o eaa ekasula. ²⁶ Poli, “Kosa ateva kanna ia Vau palepale me voto akapaaili etokatoka etana.”

10:18: Lev 7:6. **10:19:** 1 Ko 8:4. **10:20:** Diut 32:17; Aotu 9:20. **10:21:** 2 Ko 6:15-16. **10:22:** Diut 32:21. **10:23:** 1 Ko 6:12. **10:24:** Rom 15:1-2. **10:26:** Sams 24:1.

²⁷ Marova toa taumattu la tam aiesoaa la koloam tani laa namanama, me am anna tani usilaa, am nama sa ateva ngila atokaiela emua etaimim. Am rau mene nnaa va am kolomi righi nikokkolomi eghelei nannaaimim eghaaghalua va malatau o eaa ekasula. ²⁸ Me marova teva eue etaimim va, “Isaa oia malatau laghe gheleila aiaavusuvusuena etana tale tootoo,” am rau mene nama isaa o malatau, mausi ia o taumattu ngateva eaauliaa, me poli enannaa va karika masina tani nama. ²⁹ Karika aue va am nnaa va karika masina tani nama, ta ia o taumattu ngateva enannaa va karika masina tani nama. Poli vaalua me vara aghelei aloaloannaaghi, me am ghelei rungainaghi me am muemueaa aloaloannaaghi? ³⁰ Marova ausi tani namanama tale ia o ninamanama atea, me akaili emasina sae ta God, vaalua me mene kateva taumattu eaauliaa teeieghi inangari sesa tale isaa o voto ngakaili emasinala ta God va anama?

³¹ Liuna avalua o me nau am namanama, o am ropi, o sa ateva am gheleia, am ghelei tani tau sae ararina atea God. ³² Am rau mene ghelei taumattu va la katuu: aJiu etoa, aGrik atoa o taumattu ngatoa tale alena ale manga ateva God. ³³ Nongina aghi atootoonga tani ghelei voto emasina tale mataira taumattu ngakapaaili tale isaa akapa salana, poli karika anannainieghi nonga, ta aghanna tani sausi oroi taumattu va la roo tani saanga.

11

¹ Am usilaa gheeleiaaghi nongina auusilaa gheeleiaa Karisto.

Salana nikkauaa ta taita atoa me vause atoa

² Amasimasieinam ta am annainaghi tale voto akapa, me am posoposo parasi voto aghe apasungaala etaimim.

³ Me aghanna va am tara kila va Karisto uruira ia taita akapaaili etoa, me taita ateva uruna ia vausenna ateva, me God uruna ia Karisto.

⁴ Isaa akapaaili taita elooloo sae me eaauliaa inangarina God, me la akou uruira, karika la oneoneaa uruira. ⁵ Me vause atoa la looloo sae me la auliaa inangarina God, me karika la aakou uruira, karika la oneoneaa uruira; nonginaaili va la ghaggali uruira. ⁶ Marova vause ateva etam akou uruna ateva, emaamasina arova ghele ggali uruna ateva, me poli epaapalata tani sunapi etukuna o tani ggali velu uu nguruna, eakou uruna ateva. ⁷ Me taita ateva erau mene akou uruna ateva, poli ia eaapasunga taataraane me maamasinaane God. Me vause ateva eaapasunga maamasina taitanna ateva. ⁸ Poli karika va God ghe gheleila taita ateva tale vause ateva, ta God ghe gheleila vause ateva tale taita ateva, ⁹ me karika God ghe gheleila taita ateva mausi vause ateva, ta God ghe gheleila vause ateva mausi taita ateva. ¹⁰ Liuna avalua o me mausi ensolo atoa* me vause ateva eaakou uruna ateva tani apasunga va ia matuutuliena ia.

11:1: 1 Ko 4:16. **11:3:** Aitiutiutu 3:16; Ips 5:23. **11:7:** Aitiutiutu 1:26-27. **11:8:** Aitiutiutu 2:18-23. * **11:10:** Tale nannaaira ajiu etoa, nau nikkauaa, ensolo atoa tee la tokatoka.

¹¹ Ta Vau ngepona ateva, vause ateva karika ie nonga etokatoka, me taita tee ateva karika ie nonga etokatoka. ¹² Poli nongina vause ateva, God ghe gheleuela ta taita ateva, taita ateva ghe lutula ta vause ateva, me voto akapa ghe mae sio ta God. ¹³ Am annaa va masina ta vause ateva elooloo sae ta God, me karika eaakou uruna ateva? ¹⁴ Tale gheeleiaaita, ita kilakila va marova taita ateva aluse uu nguruna aue epalata, ¹⁵ me vause ateva uu nguruna aluse, aimolumoluna ia tani ghelei emasimasia, poli uu nguruna aluse God ghe tau lao sio etana tani akou uruna ateva. ¹⁶ Marova teva eanna tani aissakeana teeieghi tale isaa oia inangari, eroo tani kila va ami, ami tam aimuli tee mene kasina asease salana tani kkauaa, tee me mene kasina alena ale manga God.

Unna ninamanama atee Vau ngepona ateva

¹⁷ Tale isaa o inangari karika aghanna tani asaesae gheeleiaaimim, poli nau am veluvelu eitauaa, am ghelei oroieili voto sesa me karika am ghelei voto masina. ¹⁸ Aitiutiu eteva voto, aghe nongola va nau am maemae aitauaa tani kkauaa, karika am kaakateva nonga, me aghaiesoaa va isaa oia inangari anongonongo mala koronna. ¹⁹ Koti ghele masina arova am ghelei aipolaii, me aue ita tara va see etani uusilaa gheeleiaane God. ²⁰ Nau am maemae aitauaa tani namanama tale Losapa ateva, karika va ia o ninamanama atee am gheleia va unna ia Vau ngepona ateva, ²¹ poli nau am namanama,

karika am roo tani toi mene katoa, ta kateva kateva etaimim emuemue tani ghaa anna inana. Liuna avalua o me katoa la maamaloo me lo atoa la tuvutuvu tani namanama me ropi, nannaaira eaaisavisavila. ²² Vaalua? Karika righi aleimim va am toka etana me am namanama me am ropi? Vaalua me karika am oneoneaa kapuna taumattu God, me am mae aapalata lo atoa karika righi peiira? Sa ateva aue aghaulieinia etaimim? Am annaa va agharueinam tale isaa oia voto? Karika poi!

²³ Poli saa llo voto aghe ghaala ta Vau ngepona ateva ngaghe apasungaala ta ngetaimim. Isaa avalua toko va: Vau eteva Iesu, tale ia o voo ngateva laghe tauela ta tau ngai ssateena atoa, ghe ghaala verete, ²⁴ me ghe kaili emasina saela ta God, me ghe pirila, me ghe uela va, “Isaa oia verete malataughu ngatautau aatu mausiimim. Am ghelei isaa o voto tani nnainaghi.” ²⁵ Tale ie nonga o salana atikirighi, vara laghe ruula tani namanama me ghe ghaala kapa ateva, me ghe uela va, “Ia oia kapa ateva eaaimatoonga raeghi eteva, egheelei lo ateva inangari niaippooa ngaitauaa ouna ia. Nau ekapa atoa nau am ropia, am ghelei isaa o voto tani nnainaghi.” ²⁶ Tale nau ekapaaili, nau am nama ia oia verete ateva me am ropi ia oia kapa ateva, am aaulia ngaotu matemateane Vau eteva lomosina ta esio.

²⁷ Liuna avalua o me see unama verete me uropi tale unna kapa ateva Vau ngepona ateva tale salana atikirighi etam oneoneaa Karisto,

ugheelei voto sesa tale vilikina me raena ateva Vau ngepona ateva. ²⁸ Taumattu ngateva etani tara mua maamauluaane, me auena enama verete me eropi tale kapa ateva. ²⁹ Poli lo ateva enamanama me eropi tale kapa ateva, me karika eoneoneaa vilikina Vau ngepona ateva, enim tuturungi maamauluaane. ³⁰ Isaa avalua o me oroi lo atoa elome etaimim karika la sarasarakana me la iisiki, me katoa ngila ghe asekanuela. ³¹ Marova ita tara akasina mua maamauluaaita, God karika aue eturungita. ³² Nau Vau ngepona ateva egheelei niaisakei etaita, eparuparuta nongina aliki etoa. Liuna avalua o me karika aue ita ghaa sesa aipolipoli eitauaa tee taumattu tale kosa ateva oia.

³³ Liuna avalua o, kapughu etoa, me nau am mae aitauaa tani namanama, am toi mene katoa. ³⁴ Me see emaamaloo enamanama tanganuena, erau alutu righi niaisakei etaimim nau am veluvelu eitauaa poli karika eoneoneaa vilikina ateva Karisto. Me tale mene kasina voto, aue aghaulia ngamasina etaimim nau amae.

12

Asease niuungu Spiriti eteva enim tautau mae

¹ Kapughu etoa, tale kannaa asease niuungu Spiriti eteva enim tautau mae, karika aghalona va aloimim etam masaanga. ² Am kilakila va nau am ghe tokatoka va taumattu ngeleka am, am ghe tau vella maamauluaaimim tani usilaa oroi salana tani kkauaa tootoo atoa karika

la samasama. ³ Isaa avalua o me aghaauliaa etaimim va karika teva eaaippooaa tale aisausiaa kapuna Spiriti eteva God erooro tani ue va, “Nikasikiena esae ta Iesu,” me karika teva eroo tani ue va, “Iesu Vau ngepona ia,” arova Spirit Manga ateva karika emuemueinia.

⁴ Oro asease niuungu Spirit Manga ateva etautau mae etaita, me kateva nonga ia Spiriti eteva. ⁵ Me oroi asease niaisausi, me kateva nonga ia Vau ngepona ateva. ⁶ Me oroi asease salana tani ghelei niuungu, me kateva nonga ia God ateva etautau sarasarakana tani ghelei isaa o niuungu.

⁷ God eaapasunga kapuna Spiriti eteva ta kateva kateva tani sausi tau ngaiesoa ngakapa atoa tale ale manga ateva. ⁸ Ta kateva taumattu, Spiriti eteva etautau rooroaala tani aulia ngamasalika alomasaangania God. Ta mene kateva, ia nonga o Spiriti eteva emene tautau inangari pasu tale alomasaanga. ⁹ Ia o Spiriti eteva etautau niaiesoaa ta kateva, me ta mene kateva, etautau sarasarakana tani ghaa velu isiki. ¹⁰ Ta mene kateva, etautau sarasarakana tani ghelei mirikolo atoa, ta mene kateva uunguaa tani auliaa inangarina God, ta mene kateva etautau alomasaanga tani kila va voto kanna kapuna Spiriti eteva God o karika, me ta mene kateva etautau alomasaanga tani aippooaa tale mene kasina ase niaippooaa kanna Spiriti eteva, me ta mene kateva etautau lao alomasaanga tani aulia ngamasalika malloeane isaa o ase niaippooaa kanna Spiriti eteva. ¹¹ Kateva nonga ia Spiriti eteva, ia eghelei ekapaaili isaa o

niuungu, me tale aloannaane etautaula ta kateva kateva taumattu.

Kateva nonga ia vaulanina ateva Karisto me oroi voto etana

¹² Vaulaniita ateva kateva nonga ia, me oroi voto etana. Arongona ta oroi voto etana, me isaa akapaaili o voto, egheelei va kateva nonga ia vaulaniita ateva. Vaulanina ateva Karisto ia avalue ia o: oroi taumattu la tokatoka etana. ¹³ Poli ita akapaaili ita ghe ghaala niaasuu ta kateva nonga ia Spiriti eteva, me ghe gheleitalla va kateva nonga ita. Arongona ta katoa aJiu ila me katoa karika aJiu ila, me tau ngai uungu etoa karika la tokatoka tale aloannaaira, me lo atoa la tokatoka tale aaloannaaira, ita akapaaili God ghe tau mae sio kateva nonga ia Spiriti eteva etaita.

¹⁴ Vaulaniita ateva karika God ghe gheleiela va kateva nonga ia, ta oroi voto eaaipatolaa lao etana. ¹⁵ Marova kekem eue va, “Karika va aghi tee tale ia o vaulani eteva, poli karika va nima ieghi,” nau eaaulia ngavalua o, karika egheelei rungainia va karika va ie tee tale ia o vaulani eteva. ¹⁶ Me marova talinga atelange eue va, “Karika va aghi tee tale ia o vaulani eteva, poli karika va mata ieghi,” nau eaaulia ngavalua o, karika egheelei rungainia va karika va ie tee tale ia o vaulani eteva. ¹⁷ Marova ia akapa vaulaniita ateva mata ia, karika aue eroo tani nongonongo, me marova ia akapa vaulaniita ateva talinga ia, karika aue eroo tani ngusungusu. ¹⁸ Me karika, ta koronnaaili va God ghe atoka aitauaala isaa

akapaaili voto tale vaulaniita ateva tale salana ghe annaala va masina. ¹⁹ Me marova vaulaniita ateva nim nima ia nonga, karika aue ghele teva vaulaniita. ²⁰ Me isaa o voto oroi eaipatolaa etana, me ekaakateva nonga ia vaulaniita ateva.

²¹ Mata ateva karika eroroo tani ue ta nima atelange va, “Karika righi uunguaaghi etam,” me uruita ateva karika eroo tani ue ta kekeita atelange va, “Karika righi uunguaaghi etam.”

²² Kasina voto tale vaulaniita ateva saghuighuina. Me karika ita rooroo tani maulue arova isaa o voto karika. ²³ Me llo voto tale vaulaniita ateva ita annaa va karika masina taataraane, ita aaitara ngamasinaaaili, me lo ateva voto tale vaulaniita ateva ita paapalatainia, ita kaarasi tani aisuliania, ²⁴ me mene kasina voto tale vaulaniita ateva, karika ita mene nnangaili tani aisulia. Ta God ghe atoka aitauaala vaulaniita ateva, me ghe taula namuu nioneoneaa ta llo voto karika eroo tani ghaa nioneoneaa. ²⁵ Isaa avalua o me ita rau mene ghelei righi niaipola tale vaulaniita ateva, ta isaa akapaaili asease voto tale vaulaniita ateva la aaitaraa mene kateva. ²⁶ Marova kateva voto tale vaulaniita ateva emammarikana, isaa akapaaili voto tale vaulaniita ateva aue emmarikana aitauaa teeia. Me marova kateva voto tale vaulaniita ateva eghaa nioneoneaa, isaa akapaaili voto tale vaulaniita ateva aue emasimasi.

²⁷ Am akapaaili vaulanina am Karisto, kateva kateva etaimim eaipatolaa tale vaulanina ateva Karisto. ²⁸ Elome tale ale manga, God ghe atokala taumattu ngatoa tani ghelei niuungu. Ghe atoka akasinala apostolo atoa, aiaaghalua atoa propete

atoa, me aiaakotonna atoa tau ngai aapasunga ngatoa, vara me lo atoa la ghelei mirikol, me lo atoa la sarasarakana tani ghaa velu isiki, me tani sausi mene katoa, o tani muemueainila, me tani aippooaa tale mene kasina ase niaippooaa kanna Spiriti eteva. ²⁹ Am annaa va ila akapaaili apostolo ila me propete ila me tau ngai aapasunga ila? Me am annaa tee va ila akapaaili la roo tani ghelei mirikol? ³⁰ Vaalua, ila akapaaili la rooro tani ghaa velu isiki? Me ila akapaaili la roo tani aippooaa tale mene kasina ase niaippooaa kanna Spiriti eteva? Me ila akapaaili la roo tani aulia ngamasalika malloeane isaa o ase niaippooaa kanna Spiriti eteva? ³¹ Aghaloannaaili va am tani alona lo ateva niuungu Spirit Manga etautau emae tani aisausiaa tau ngaiesoa ngakapa atoa. Me aghaapasunga etaimim masi salana elaulau mene kasina salana.

13

Niaielousi eteva

¹ Marova Spirit eteva etautau mae sarasarakana me aghaippooaa tale samasamaaira taumattu ngatoa me ensolo atoa, me karika aghaielousi, aghi nongina veloo ateva o karoiroi etoa la nim aangari. ² Marova muenna ieghi tani auliaa inangarina God, me aroo tani kila isaa akapaaili voto me voto aisuliaane kanna God, me marova kalughu niaiesoaa erooro tani ghaa velu motouru etoa, me karika aghaielousi, aghi nim lao ieghi. ³ Marova atoa ekapa lao peighi

ta lo atoa karika tue peipeina ila, me vilikighi eghaa maate me aghele tau sae nannaaghi,* me karika aghaielousi, karika aue aghaa righi voto.

⁴ Taumattu ngateva eaaielousi etam sessai parasia, me taumattu ngateva eaaielousi egheelei masi voto, me karika etaatara ssaii, me karika eaaissakeana, me karika etautau sae nannaane.

⁵ Karika eaamakatakata, me karika enannainia nonga, karika eaaiuvii, me ekakkaluaa voto ang ghe lao sio.

⁶ Taumattu ngateva eaaielousi karika emasimasia ssavoto, ta emaamasiaa voto ghulughuluena. ⁷ Taumattu ngateva eaaielousi karika esio asoasooa, me karika eruuruu tani aiesoaa, ta eaatoka tuutulina ta God, me etokata akorokorongana tale sesa nau.

⁸ Niaielousi eteva karika ekaakatuu. Uunguaa tani auliaa inangarina God aue ekapa, me uunguaa tani aippooaa tale mene kasina ase niaip-pooaa kanna Spiriti eteva aue ekapa, me uunguaa alomasaanga ateva tee aue ekapa. ⁹ Malloeane isaa avalua toko va aalomasaanganiaaita karika ekilakila akapa voto, me muumuennaaita tani auliaa inangarina God tukuna.

¹⁰ Me nau ghulughuluena emae, voto tukuna aue ekapa. ¹¹ Nau aliki ieghi, aghe aippooaa nongina aliki eteva, me nannaaghi nongina aliki eteva, me aalomasaanganiaaghi nongina aliki eteva. Nau aghe namuula, aghe tau lange siola gheeleiaaira aliki etoa emuli etaghi. ¹² Ghaine karika ita kilakila

* **13:3:** vilikighi eghaa maate me aghele tau sae nannaaghi Kasina uru ngai laghe pitila, laghe uela va arova atau velu vilikighi eata tani ghelei aiaavusuvusuena. **13:6:** Rom 12:9. **13:7:** 1 Pita 4:8.

amasina voto kanna God, nongina karika ita taatara amasina voto tale ghalasi eteva karika masalike taataraane, me auena ita kila amasina, nongina va ita taatara matane God. Ghaine akilakila kasina nonga voto kanna God, me auena akila akapaaili, nongina God ghe kilaieghila.

¹³ Me ghaine kotolu voto etokatoka: Niaiesoaa, nitaatara lao emua, me niaielousi. Me lo ateva namuu ia etairotolu, niaielousi eteva.

14

Tani auliaa inangarina God me asease niaippooaa ngatoa kanna Spiriti eteva

¹ Am usilaa salana tani aielousi, me am aloannaaili niuungu kanna Spirit Manga enim tautau mae. Me mata ngemua ateva tale isaa o niuungu, niauliaa inangarina God. ² Ta lo ateva epoppooaa tale mene kasina ase niaippooaa kanna Spiriti eteva, poli karika teva taumattu alona emaamasaanga llo eauliaa, karika esamasama tee taumattu, ta ie nonga me God, ta Spirit Manga ateva eaasaoki etana tani auliaa voto aisuliaane. ³ Ta lo ateva epoppooaa inangarina God eaasararakana taumattu, me eaippooaa ngaisausia tani auliaa inangari nimasimasi etaira. ⁴ Me lo atoa la aippooaa tale mene kasina ppae ase niaippooaa kanna Spirit eteva, la saausila nonga, me ta lo atoa la poppooaa inangarina God, la saausi ekapa taumattu ngatoa tale ale manga. ⁵ Aghalonaaili va arova am akapaaili am ghele aippooaa tale kasina ppae ase

niaippooaa kanna Spiriti eteva. Me atani annaaili va am ppooaa inangarina God. Marova karika teva tani aulia ngamasalika sa ateva la aulieinia, lo atoa la nim poppooaa tale mene kasina ase niaippooaa kanna Spiriti eteva karika la saasausi ale manga ateva. Liuna avalua o me lo atoa la poppooaa inangarina God, ila epona ta lo atoa la poppooaa tale mene kasina ase niaippooaa kanna Spiriti eteva.

⁶ Kapughu etoa, marova amae taraiem me appooaa tale mene kasina ase niaippooaa kanna Spiriti eteva, me karika aghaaulia ngamasalika saa malloeanina, vaalua aue asausiem? Ta atani auliaa etaimim sa ateva God ghe apasungainiela etaghi, me atau aatu righi alomasaanga me appooaa inangarina God tani loeam. ⁷ Nim nongina voto ateva karika righi maulue etana me egheelei niaangari, nongina flut ateva me aikaukau eteva, marova uneirarua niaangari karika masalike, karika aue ukila va saa kkinari eteae la kaukau. ⁸ Me marova taue ateva karika masalike aangariaane, see aue aimonomosiaa tale niaiuviie eteae? ⁹ Am tee am avalua o. Marova am aippooaa tale mene kasina ase niaippooaa taumattu ngatoa karika la kilakila, vaalua taumattu aloira aue masaanga sa ateva am aulieinia? Ta inangari aue nim peisaane. ¹⁰ Oroieili ase nisama tale kosa ateva oia karika isaa aitaaua. Isaa o ase nisama, isaa akapaaili tue malloeanina. ¹¹ Marova teva taumattu ghele sama teeieghi me karika akila malloeanine inangari eaauliaa, aghi ativuu ieghi tale ia o taumattu ngateva eaippooaa, me ie tee ativuu ia etaghi. ¹² Liuna avalua o, poli am

aloannaaili niuungu Spirit Manga ateva enim tautau mae, am tani kolomi tani ghaa llo niuungu erooroo tani asarasarakana ale manga ateva.

¹³ Liuna avalua o me lo ateva eaippooaa tale mene kasina ase niaippooaa kanna Spiriti eteva etani looloo sae tani ghaa alomasaanga tani aulia ngamasalika isaa o inangari. ¹⁴ Marova alooloo sae tale kateva ase niaippooaa kanna ia Spiriti eteva, kapughu spiriti eteva elooloo sae, me nannaaghi karika ekilakila sa ateva aghaaulieinia.

¹⁵ Sa ateva aue agheleia? Aue alooloo sae tale kapughu spiriti eteva, me aue alooloo sae tee ta nannaaghi, me aue akkinari tee kapughu spiriti eteva, me aue akkinari tee ta nannaaghi.

¹⁶ Marova utau sae God tale kapum spiriti eteva, lo atoa aloira karika emaamasaanga, karika la roo tani ue va, “Koronna,” tale unem nilooloo sae tani kaili emasina, poli karika la kilakila sa ateva uaaulieinia. ¹⁷ Aue uroo tani kaili emasina sae ta God tale masi salana, me ta mene kateva taumattu karika ange ghaala niaissausi.

¹⁸ Akaakaili emasina ta God ta alaulau eka-paailiem tani aippooaa tale asease niaippooaa kanna Spiriti eteva. ¹⁹ Me tale ale manga, aghaaloanna tani auliaa ghalima tuku mata nginangari aloghu emaamasaanga tani apasunga ta katoa, me vulla tani auliaa oroieili airari mata nginangari etoa tale mene kasina ppae ase niaippooaa kanna Spiriti eteva.

²⁰ Kapughu etoa, nannaaimim erau mene nongina aliki etoa. Tale uunguaa ssavoto, am tani nongina raaraina arighi aliki karika eannaa

ssavoto. Me isaa o voto aghe auliaala etaimim, va nannaimim etani nongina namu ngatoa tau-mattu. ²¹ Laghe pitila tale Uru ngai Manga ateva va,

“Tale lo atoa la poppooaa tale asease nisama,
me ta ativuu etoa,
aue appooaa ta kapughu etoa,
me karika poi aue la nongoaghi,”
ghe uela Vau ngepona ateva.

²² Ase niaippooaa kanna Spiriti eteva, aimatootoongana ia ta lo atoa karika la aiesoaa, me karika ta lo atoa la aimuli tee Vau ngepona ateva. Me tani auliaa inangarina God, aimatootoongana ia ta lo atoa la aiesoaa, me karika ta lo atoa karika la aiesoaa.* ²³ Liuna avalua o me marova taumattu ngakapaaili etoa la velu eitauaa tale ale manga me la aippooaa tale ase niaippooaa kanna Spiriti eteva, me marova toa tau ngaiesoaa karika laghe ghaala niasuu o taumattu karika la aiesoaa la kupi sso, aue la nongo me aloira karika aue masaanga, aue la ue va ngam veeveela. ²⁴ Me marova teva tau ngaiesoaa karika ghe ghaala niasuu o teva taumattu karika eaiesoaa ekupi sso, me enongo va am akapaaili am poppooaa inangarina God, aue etara kila va ia tau ssavoto ia, me voto am auliaa egheelei niaisakei tale

14:21: Ais 28:11-12. * **14:22:** Pol ghe annaa nau ta Aisaea, samasamaaira Asiria ngatoa, aIsraeli etoa karika laghe kilakila, me ghe aimatoonga niaisakei kanna God. Liuna avalua o me ghe auliaa va ase niaippooaa kanna Spiriti eteva eaimatoonga niaisakei ta lo atoa karika la aiesoaa. Tani nongo inangarina God eaimatoonga va tau ngaiesoa ngatoa karika la tokatoka tale niaisakei kanna God. **14:23:** Apos 2:13. **14:24:** Jon 16:8.

maamauluaane, ²⁵ me aue etara kila voto aisuliaane elome tale urunguitanina. Liuna avalua o me aue etturru sio euu me ekkauaa God, me aue eue va, “Koronnaaili God etokatoka aitauaa teeiem!”

Salana tale masi nikkauaa

²⁶ Sa ateva ita mene aulieinia, kapughu etoa? Nau am mae aitauaa, kateva kateva etaimim eaimonomosiaa voto aue esausi ekapaailiem, kateva emaeaa unna kkinari eteae, me kateva eaimonomosiaa tani apasunga, me kateva eaulia ngaotu inangari aisuliaane kanna God, me kateva eaippooaa tale mene kasina ppae ase niaippooaa kanna Spiriti eteva, me ia, o mene kateva ekiri malloeana isaa o ase niaippooaa. Isaa akapaaili o voto am tani ghelei tani akorokorongana ale manga ateva. ²⁷ Marova toa la anna tani aippooaa tale mene kasina ase niaippooaa kanna Spiriti eteva, enim ghalua o kotolu nonga. Me kateva mua eaippooaa me auena mene kateva, vara me mene kateva ekiri malloeana tani ghelei emasalika isaa o ase niaippooaa. ²⁸ Marova karika teva tani kiri malloeana isaa o ase niaippooaa, lo ateva eaippooaa tale ase niaippooaa kanna Spiriti eteva enim matua atoka me eaippooaa nonga ta ngetana me ta God.

²⁹ Ghalua o kotolu propete la auliaa inangarina God, me katoa la tani nongo amasina tani nnaa va inangari emaemae ta God o karika. ³⁰ Me marova inangari eteva kanna ia God ngemae sio ta teva propete etokatoka, aitiutiu eteva propete

eaippooaa eruu tani sama. ³¹ Poli am akapaaili am roo tani auliaa inangarina God, kateva mua, vara me mene kateva. Tale ia o salana atikirighi, am akapaaili aue am ghaa alomasaanga me sarasarakana tale aikaaiaaimim. ³² Poli propete atoa la roo tani ruu tani aippooaa me la tau velu mene katoa tani propete la sama. ³³ Poli God karika va ia aisavisavilana ia ta Goto ia tale luei.

Nongina katoa ale manga, ³⁴ vause atoa la rau mene toka samasama tale ale manga. Karika am mene tau vella va la toka aisamaaii, ta la matua atoka, nongina inangari nipaopao eauliaa. ³⁵ Marova la anna tani kila voto, la rooroo tani kolomi taitaniira atoa tanganueira, poli karika masina ta vause ateva tani toka samasama tale ale manga.

³⁶ Vaalua, inangarina ateva God ghe tiuaala etaimim? Me ang ghe tokala nonga etaimim?

³⁷ Marova teva eannaa va ia propete ia, me Spiriti eteva etokatoka etana, aue ekila va sa ateva apitipiti emae etaimim, Vau palepale ghe sungieghila tani gheleia. ³⁸ Marova teva etam aloanna isaa o voto, tau veluela me enim toka.

³⁹ Isaa avalua o, kapughu etoa, me am tani alonaaili tani auliaa inangarina God, me am rau mene ghelei runga kateva tani aippooaa tale mene kasina ase niaippooa kannu Spiriti eteva.

⁴⁰ Ta voto akapaaili am tani ghelei emasina me tale salana ghulughuluena.

15

Tottotuaane Karisto

¹ Kapughu etoa, aghanna tani mene auliaa etaimim masi kiukiu aghe ppooaala etaimim. Ngam ghe aiesoaala me ngam ghe atokala tuutuliimim etana. ² Poli ngam ghe aiesoaala isaa o masi kiukiu, ngam ghe saangala, marova am poso parasi inangari aghe ppooaala etaimim. Arova karika, aue aikaaiiamim aue enim peisaane.

³ Sa ateva aghe ghaaiela, aghe tau aatu sio etaimim va mata ngemue ia, va Karisto ghe matela tale kaluita ssavoto, nongina Uru ngai Manga ateva eaauliaa; ⁴ va laghe kaieiniela me ghe mene totula tale aiaakotonna ateva nau, nongina Uru ngai Manga ateva eaauliaa. ⁵ Ghe aotuotula ta Pita,* vara me apostolo kasangaulu ghalua (12) laghe taraiela. ⁶ Emulina ghe aotuotula ta lo atoa oroiaaira elaulau ghalima ai (500), oroi lo atoa etaira ila tokatoka maulue ila, me katoa ngila ghe asekanuela. ⁷ Ghe aotuotula ta Jeimis, vara me ta ila akapa apostolo atoa. ⁸ Airuuruu etaira akapa ghe aotuotula etaghi, nongina va lo ateva ghe tam ghaa nauna tani lutu.

⁹ Aghi airuuruueili ieghi ta apostolo atoa, karika masina tani koloaghi va apostolo ieghi, poli aghe gheelei saasakiaa alena ale manga ateva God. ¹⁰ Me tale maamasinaane ateva God, ngaghe aghi evalua oia. Maamasinaane ateva etaghi karika ghe nim peisaanela, poli auungu aanasaaili ta ila akapa disaepolo atoa,

15:3: Ais 53:5-12. **15:4:** Mat 12:40; Apos 2:24-32. **15:5:** Luk 24:34; Mat 28:16-17. * **15:5:** Pita Tale inangari nge Grik, Kepas. **15:7:** Apos 1:3-4. **15:8:** Apos 9:3-6. **15:9:** Ips 3:8; 1 Tim 1:15. **15:10:** 2 Ko 11:23.

me karika va aghi, ta maamasinaane ateva God etokatoka aitauaa teeieghi. ¹¹ Liuna avalua o me, marova aghi o mene katoa apostolo laghe ppooaala etaimim, ami ekapaaili ami ghe poppooaa isaa o masi kiukiu, me am ghe aikaaiiaala etana.

Aue ita totu tale nimate

¹² Me marova ami poppooaa va Karisto ghe totula tale nimate, vaalua me katoa etaimim la ue va taumattu matena karika aue la totu?

¹³ Marova taumattu ngatoa matena ila la tam totu, Karisto ghe tam totula. ¹⁴ Marova Karisto ghe tam totula, unemami nippooaa nim peisaane,

tee me uneimim niaikaaiaa. ¹⁵ Marova koronna va matena atoa la tam totu, God karika ghe totula Karisto. Me ami apostolo atoa ngami aikamea tee God, poli ami ue va God ghe totula Karisto tale nimate. ¹⁶ Poli marova matena atoa la tam totu, Karisto karika ghe totula. ¹⁷ Me marova Karisto ghe tam totula, uneimim niaikaaiaa nim peisaane, me tee kaluimim ssavoto karika ghe kapa. ¹⁸ Me lo atoa la ghe aikaaiiaa ta Karisto me laghe matela, ang ghe rau laalaa liulala.

¹⁹ Marova ita aatoka tuutuliita ta Karisto tale ie nonga oia maulue ateva, aalousiusiaaita namungaili ta mene katoa taumattu.

²⁰ Me koronna va Karisto ghe totula tale nimate, mata ngemue ia tale lo atoa laghe matela. ²¹ Poli kateva taumattu ghe gheleila me nimate ateva ghe mae sio, nitotu eteae tale nimate tee ghe mae sio tale kateva taumattu. ²² Poli mausi Adam ita akapaaili aue ita mate, me mausi Karisto aue

ita mauhue. ²³ Tale nauira taumattu ngatoa tani totu, ıla akapaaili aue la totu me la mauhue. Karisto ghe aitiutiula, me nau emene mae, lo atoa kapuna ıla aue la mene totu. ²⁴ Vara me eturungi ekapaaili tau ngai toitoi etoa me lo atoa matuu-tuliena ıla me sarasarakana atoa, me airuuruu aue emae, me aue etau lao ararimangalina ateva ta Tamane ta God. ²⁵ Poli God ghe nnaala va Karisto aue eaitoiaa voto akapa nongina kingi eteva, lomosina ta nau God etau sio ıla akapaaili tau ngai ssateena atoa euu. ²⁶ Me airuuruu eteva tau ngai ssateeita aue eturungia, nimate ateva. ²⁷ Poli Uru ngai Manga ateva eue va, God “ghe tau lao sio sarasarakana tale Natuna ateva Taumattu ngateva tani aitaraa voto akapaaili.” Nau eue va “isaa akapaaili voto,” karika va God tee epona liu, ia o ghe taula voto akapaaili ta Karisto tani aitoiaa. ²⁸ Nau isaa akapaaili o voto ange tokala tale sarasarakaniaane Natuna God, ia aue emene toka euu tale sarasarakaniaane Tamane, poli ia ghe taula isaa akapaaili voto etana tani aitoiaa. Me God aue eaitara ngakapaaili isaa akapa voto.

²⁹ Marova karika teva nitotu tale nimate, taumattu ngatoa laghe ghaala niasuu poli la taatara lao emua ta nau eteva matena atoa aue la totu, sa ateva aue la gheleia? Vaalua me la ghe ghaala niasuu marova matena atoa karika aue la totu? ³⁰ Me ta ngetaimami, vaalua me ami aatokaiemami tale nivakovako nau ekapaaili? ³¹ Kapughu etoa, asousou nimate nau ekapaaili! Am rooroo tani kila va isaa o inangari koronna,

15:23: 1 Tes 4:16; Aotu 20:5. **15:25:** Mat 22:44. **15:26:** Aotu 20:14. **15:27:** Sams 8:6. **15:30:** Rom 8:36.

nongina koronna va atautau sae nannaaghi tale sa ateva Vauita ateva Iesu Karisto ghe gheleiela etaimim. ³² Marova aghe aiuvii teela sesa taumattu ngatoa ila nongina ueli ghaata kkena atoa eIpires me karika aghe taatara lao tale nitotu tale nimate, sa ateva aue aghaaia? Marova taumattu etam totu,

“Ita roo tani namanama me ita ropi,
poli nimanaa aue ita mate.”

³³ Am rau mene aikameainam: “Am rau mene aipatolaa tee sesa taumattu ngatoa, poli aue la ghelei saasakiaa masi gheleiaaimim.” ³⁴ Am mene mae tale masi ninannaa, me am ruu tani ghelei ssavoto. Aghaaulia ngavalua o poli katoa etaimim karika am kilakila God. Aghaaulia ngavalua o tani apalataiem.

Nau ita totu vilikiita aue isaa ppae

³⁵ Me katoa aue la kolomi va, “Vaalua aue taumattu ngatoa matena ila la totu? Me vilikiira aue vaalua?” ³⁶ Am rau mene alokapakapa. Sa ateva am pasapasaia karika erooro tani mauue, ta etani mate me auena epinosa. ³⁷ Me nau upasapasaia, karika upasapasa namu ngateae ai, ta upasapasa katu ue ngai nongina katu kone me mene kasina voto. ³⁸ Me God etautaula vilikina ange annala va etauela etana, me kateva kateva tana katu ue ngai epiipinosa tale katuna ateva. ³⁹ Isaa akapaaili viliki karika va isaa aitauaa. Taumattu ngatoa uneira kateva ase viliki, me kko atoa uneira kateva, me ghaata kkena atoa uneira kateva, me ghila atoa uneira ateva ppae.

⁴⁰ Viliki ngelomarase kasina, me kasina, viliki tale kosa ateva oia. Viliki ngelomarase ateva, masi aimolumoluna isaa ppae tale masi aimolumoluna viliki tale kosa ateva. ⁴¹ Sinaka ateva unna kateva ase aimolumolu, me ulana ateva unna kateva, me katto atoa uneira ppae tani aimolumolu, me elome tale kateva kateva katto, aimolumoluiria isaa ppae tale mene kasina katto.

⁴² Aue nim nongina avalua o nongina matena atoa nau la totu. Viliki eteva laghe kaieiniela tale kosa nongina la pasapasa katu ue ngai eteva, aue emauu, me nau etotu tale nimate, karika aue emene mate. ⁴³ Ia o vilikiita ateva karika masina ia, me karika sarasarakana ia, aue emasina me esarasarakana nau etotu. ⁴⁴ Ia o vilikiita ateva laghe kaieiniela, viliki tale kosa ateva oia, me nau ita totu aue ita totu eitauaa tee viliki ngepona liu eteva. Vilikiita ateva masina ia ita tokatoka teeia ghaine tale kosa ateva oia aue ekapa, me lo ateva vilikiita aue ita totu teeia, aue emasina tani toka epona liu.

⁴⁵ Laghe pitila tale Uru ngai Manga va, “Aitiutiu eteva taumattu ta Adam God ghe gheleiela me ghe mauluela,” me Karisto, la kolokoloa va airuuruu eteva Adam, ia spiriti ia etautau maulue. ⁴⁶ Lo ateva ghe mae akasina sio, viliki tale kosa ateva ia, vara me mina viliki ngepona liu eteva, Karisto etana, maulue ia. ⁴⁷ Ta aitiutiu eteva taumattu ghe mae sio tale au tale kosa ateva oia, me aiaaghalua ateva taumattu, Karisto etana, taumattu ngepona liu ia. ⁴⁸ Taumattu tale kosa ateva oia, vilikiita ateva nongina taumattu ngateva God

ghe gheleiela tale au tale kosa ateva oia, me taumattu ngepona liu etoa, vilikiira nongina taumattu ngepona liu eteva. ⁴⁹ Nongina ghaine ita nongina taumattu tale kosa ateva, liuna avalua o me auena aue ita nongina taumattu ngepona liu eteva.

⁵⁰ Kapughu etoa, aghaauliaa etaimim va malatauita ateva me raeita ateva karika lalurooro tani kupi sso epona liu. Karika ita rooro tani toka epona liu tee vilikiita ateva erooro tani mate, poli karika righi nimate epona liu. ⁵¹ Am nongo, aghaauliaa etaimim voto aisuliaane: Karika va ita akapa aue ita asekanua, ta ita akapaaili aue ita aikolikoliaa nau Karisto emae. ⁵² Aue elutu arovaeangaili nonga, nonginaaili va mata ateva eapeepere, nau airuuruu eteva taue eaangari. Poli taue ateva aue eaangari me matena atoa aue la totu, karika aue la mene mate, me aue ita aikolikoliaa. ⁵³ Poli vilikiita ateva matena ia me mauuna ia, aue aikolikoliaa me ita ghaa lo ateva viliki karika aue eroo tani mate me emauu. ⁵⁴ Nau isaa o voto elutu, me inangari laghe pitila tale Uru ngai Manga ateva aue ekoronna va, “God ghe apalala me ghe turungila nimate ateva.”

⁵⁵ “Nimate ateva, eaa aloi sarasarakaniaam, me eaa aloi mammarikana utautau lao ta taumattu ngatoa?”

⁵⁶ Mammarikanaane nimate ateva ssavoto ia, me sarasarakaniaa ssavoto ateva inangari nipaopao.

⁵⁷ Liuna avalua o me ita kaili emasinaaili ta God

ta ghe tau mae sio etaita niapala tale uunguaa nimate me ssavoto, ta kapuita namu ngateva ta Iesu Karisto.

⁵⁸ Liuna avalua o, kapughu etoa, am tingina akorokorongana. Am rau mene tau velu righi voto va eakatungiem. Am tau lao maamaulu-aaimim tale uunguaane Vau ngepona ateva, poli am kilakila va isaa o niuungu am gheelei ta Vau ngepona ateva karika nim peisaane.

16

Tani ghaa viliki veu uneira kapuna atoa God eJerusalem

¹ Me tale viliki veu am ghaaghaa aitauaa uneira kapuna taumattu ngatoa God eJerusalem, am aimuli tee sa ateva aghe aulieinie lao sio tale ale manga atoa tale provinsi eteva eGalaisia va la gheleia. ² Tale aitiutiu eteva nau, tale uiki ekapaaili, kateva kateva etaimim ealokoi ppae righi viliki veu tale sa ateva eghaaghaaia, me ealokoi eitauaa. Me nau amae, karika aue am mene toka paepae viliki veu. ³ Me nau arekata, am suitoongaa righi taumattu la sau kaluimim viliki veu me la saea eJerusalem. Me aue asungi taula lao tee me uru ngai etikirighi tani apasunga va am, am ghe sungilala. ⁴ Marova emaamasina va aghi tee alao eJerusalem, aue la kasu eitauaa teeieghi.

Nannaane Pol tani kasu

⁵ Aue alao mua tale provinsi eteva eMesedonia, me auena amae taraiem, poli aghanna tani lao

mua eMesedonia. ⁶ Nau akasu eMesedonia me amae taraiem, koti aue atoka teeiem mua lomosi ta eghaa nau kuukuu eteva* ekapa, ta aue eaa aghanna tani lao aue am roo tani sausieghi tale viliki veu me ghinna. ⁷ Arova amae taraiem me auena alao eMesedonia, aue nau tani toka teeiem etukunaaili, me karika aghanna tani toka teeiem tale tukuna nau. Aghanna tani mae toka teeiem tale oroi nau, marova Vau ngepona ateva ealoanna. ⁸ Me aue atoka oia eIpsis lomosina ta nau Pentikos eruu, ⁹ poli salana tani uunguaa masi niuungu ang ghe otila etaghi, arongona ta oroieili taumattu ngatoa la tootoonga tani ghelei rungainieghi.

¹⁰ Me marova Timoti emae, am aitarainia me erau mene matauta righi voto nau etokatoka teeiem, poli eghelei uunguaane Vau ngepona ateva, nongina aghi. ¹¹ Liuna avalua o me karika toa la mene ratia. Am sausia va ekasu tale luei me emene mae taraieghi. Atoitoia va emae tee mene katoa tau ngaiesoaa.

¹² Me kapuita ta Apolos, aghe aippooaa teeia tani asarasarakanaia va emae taraiem me mene katoa kapuita la mae aitauaa teeia. Me ghe tam aloannala tani mae tale isaa oia nau. Aue emae tale nau eannaa va masi nau tani mae.

¹³ Am paniem me am tingina akorokorongana tale niaiesoaa. Am rau mene matautu me am

16:6: Rom 15:24. * **16:6:** nau kuukuu eteva Nau kuukuu eteva eghaaghaa kotolu ulana, taumattu ngatoa karika laghe aikasuaa tale paamanu eteva, poli ttasi kuukuu eteva ghe naanamuu. **16:9:** Apos 19:8-10; 2 Ko 2:12. **16:10:** 1 Ko 4:17. **16:11:** 1 Tim 4:12. **16:12:** 1 Ko 3:6.

korokorongana. ¹⁴ Am ghelei voto akapaaili tale niaielousi.

¹⁵ Am kilakila va Stepanas me kapuna atoa tanganuena, ila akasina laghe aitiutiula tani aiesoaa tale provinsi eteva eAkaia me laghe taula maamauluaaira tani sausi kapuna taumattu ngatoa God. Aghaaulia ngakorokorongana etaimim, kapughu etoa, ¹⁶ tani nongo usilaa isaa o ase taumattu nongina ila me am ghelei evalua o ta mene katoa la uungu aanasa teeila. ¹⁷ Aghe masimasila nau Stepanas me Potunatus me Akaia me laghe kasula ona eKorint me laghe rekatala oia eIpises, poli karika iem me ila laghe ghaala liuimim tani sausieghi. ¹⁸ Poli laghe akorokoronganala maamauluaaghi nongina laghe gheleila etaimim. Ia o ase taumattu ngateva am roorroo tani oneoneainia.

¹⁹ Ale manga atoa elome tale provinsi eteva eEisia, laghe suula masimasiaaira etaimim. Akuila me vausenna ta Prisila tee me taumattu ngatoa tale ale manga atoa la veluvelu eitauaa tanganueirarua, laghe suula masimasiaaira tale ararina ateae Vau ngepona ateva. ²⁰ Ila akapaaili kapuita atoa oia, laghe suula masimasiaaira etaimim. Am sou kateva kateva etaimim tale niaielousi.†

²¹ Airuuruu tale uru ngai etikirighi oia, aghi Pol, tale nimaghi tuunga atelange aghe pitila isaa oia masimasiaaghi.

²² Marova teva etam ailousiaa Vau ngepona ateva, nikasikiena aue etoka etana. Mae sio o,

16:15: 1 Ko 1:16. **16:19:** Apos 18:2, 18, 26. † **16:20:** Tale inangari nge Grik, tale niaingusu eteva manga ia. **16:22:** Gal 1:8-9; Aotu 22:20.

Vau ngepona ateva!‡

²³ Alooloo sae va maamasinaane Vau ngepona ateva ta Iesu aue etoka aitauaa teeiem.

²⁴ Asuusuu aatu aielousiaaghi ta lo atoa etaimim am elome ta Iesu Karisto. Koronna.

‡ **16:22:** Pol ghe pitila tale inangari nge Aramaik, *Marana tha*, malloeana va “Mae sio o, Vau ngepona ateva.”

Mussau-Emira Bible
Portions of the Holy Bible in the Mussau-Emira
Language of Papua New Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Mussau-Emira
long Niugini

copyright © 2006, 2008, 2013, 2016, 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mussau-Emira

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

9cad943-c245-5983-a663-5b2655bf0449